

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

KÛR'ÂN-ı KERÎM'de YOLCULUK

(36) YÂ-SİN SÛRESİ

NECDET ARDIÇ

**İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
TASAVVUF SERİSİ (49)**

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

KÛR'ÂN-ı KERÎM'de YOLCULUK

(36) YÂ-SİN SÛRESİ

NECDET ARDIÇ

**İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
TASAVVUF SERİSİ (49)**

	SAYFA NO
İÇİNDEKİLER:	(1)
ÖN SÖZ:	(2)
36-YÂ-SİN SÛRESİ	(3)
(1-3) Âyetler:	(4-10)
(4-6) Âyetler:	(11-12)
(7-9) Âyetler:	(14-17)
(10-12) Âyetler:	(18-21)
(13-15) Âyetler:	(25-28)
(16-18) Âyetler:	(29-30)
(19-21) Âyetler:	(30-32)
(22-24) Âyetler:	(33-34)
(25-27) Âyetler:	(34-35)
(28-30) Âyetler:	(35-36)
(31-33) Âyetler:	(36-37)
(34-35) Âyetler:	(39-42)
(36-38) Âyetler:	(43-45)
(39-41) Âyetler:	(47-53)
(42-44) Âyetler:	(57-58)
(45-47) Âyetler:	(59-60)
(48-50) Âyetler:	(61-62)
(51-53) Âyetler:	(64-66)
(54-56) Âyetler:	(66-67)
(57-59) Âyetler:	(67-71)
(60-62) Âyetler:	(72-75)
(63-65) Âyetler:	(76-76)
(66-68) Âyetler:	(77-77)
(69-71) Âyetler:	(78-79)
(72-74) Âyetler:	(80-81)
(75-77) Âyetler:	(81-82)
(78-80) Âyetler:	(83-84)
(81-83) Âyetler:	(84-85)

ÖN SÖZ:

Evvelâ bütün okuyucularıma bir ömür boyu sağlık, sıhhat ve gönül muhabbetleri ve gerçek mânâ da tasavvufî idrakler niyaz ederim. Bu dünya da en büyük kazanç burasını, bu âlemi şehâdet-i, gerçekten müşahede ederek yaşayıp geçirmek ve kendini tanımayı bilmek olacaktır. Kûr'ân-ı Kerîm'de **(yolculuk)** adlı sohbetlerimizin bazılarını vakit buldukça yazıya geçirtip daha sonra vakit buldukça kitap haline dönüştürmek için çalışmalar yapmaktayız. Onlardan biri de, mevzuumuz olan, **"YÂSİN"** Sûresidir. Nihâyet vakit bulup onu da aslını değiştirmeden o günlerde yapılan sohbet mertebesi itibarile ve bazı ilâveler yaparak düzenlemeye çalışacağım. İçinde bir hayli mevzular olan bu Sûre-i şerifin zâhir bâtın nûrundan bu dünyada iken yararlanmaya gayret edelim. Cenâb-ı Hakk'tan bu hususta her kez için başarılar niyaz ederim.

Sevgili okuyucum, bu kitabın yazılışında, düzenlenişinde, basılışında, bastırılışında, tüm oluşumunda emeği ve hizmeti geçenleri saygı ile yadet, geçmişlerine de hayır dua et, ALLAH (c.c.) gönlünde feyz kapıları açsın. Yarabbi; bu kitaptan meydana gelecek manevi hasılayı, evvelâ acizane, efendimiz Muhammed Mustafa, (s.a.v.) in ve Ehl-i Beyt Hazaratı'nın rûhlarına, Nusret Babamın ve Rahmiye annemin de ruhlarına, ceddinin geçmişlerinin de ruhlarına hediye eyledim kabul eyle, haberdar eyle, ya Rabbi.

Muhterem okuyucularım; yine bu kitabı da okumaya başlarken, nefs'in hevasından, zan ve hayelden, gafletten soyunmaya çalışarak, saf bir gönül ve Besmele ile okumaya başlamanızı tavsiye edeceğim; çünkü kafamız ve gönlümüz, vehim ve hayalin tesiri altında iken gerçek mânâ da bu ve benzeri kitaplardan yararlanmamız mümkün olamayacaktır.

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tandır.

Terzi Baba Tekirdağ (15/07/2012) Pazar:

36-YÂ-SİN SÛRESİ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

BİSMİLLÂHİR RAHMÂNİR RAHÎM

Yâ-sin Sûresi Mekkîdir. "Mekke'de nazil olmuştur."

Âyetleri - Kûfide seksen üç, (8+3=11)maadasında seksen ikidir.

Kelimeleri - Yedi yüz yirmi yedidir. (7+2+7=16)

Harfleri - Üç bindir. (3)

Fâsılası - (Nun ve Mim) harfleridir. Nun, Muhammed-î Nûr deryası, Mim, ise Hakikat-i Muhammed-î deryasıdır.

(یس) Yâ-sîn: Ebced hesabıyla sayı değerlerini

incelersek.

(Yâ) sayı değeri 10, (Sîn) sayı değeri 60, gizli (Nun) sayı değeri 50, toplarsak (10+60+50=**120**) yâni (12) çıkan oniki sayısı, dir sayılar îtibarıyla Yâsîn-i Şerif'in Hz. Resûlullah Efendimiz (s.a.v)'e âit bir vasıf olduğunun açık ifâdesidir. Ayrıca (Yâ) nın ve (Sîn) in gizli elifleriye sayı (14) olmaktadır buda bilindiği gibi Nûr-u Muhammedî'dir.

(22) cüz'de başlıyor, (36) sırada olan sûredir, (83) Âyettir.

(22+36=58) yâni (5+8=**13**)

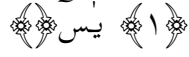
(58+83=141) yâni (14-1=**13**).

Efendimiz (s.a.v) Yâsîn Kûr'an'ın kalbidir demişlerdir ve ayrıca Yâsin-i Şerifi ölülerinize okuyun diyerek tavsiyede bulunmuşlardır. Yâni yaşayan beden kabrimizde bulunan ölülerimize okumamız istenmektedir. Zâhir olarak şariat mertebesi îtibarıyla ölmüş ve toprak altına gömülmüş olanlara okunması istenmektedir, hakikat mertebesi îtibarıyla kendi yaşayan bedenimizdeki ölülerimize okunması söylenmektedir.

Demek ki Yâsîn-i Şerif'te öyle bir nûr vardır ki ölüleri diriltmektedir.

Efendimizin (s.a.v) Kûr'an'da belirtilen isimlerinden biride **Yâsîn**'dir.

Ayrıca **(Yâ-sîn:)** Bu Sûre-i Şerif'in başındaki "hurufu mukatta" dır.

(36/1) **Yâsîn.**

(يس) **(Yâ-sîn:)** (Yâ) harfi nidâ, yâni seslenme harfidir, (Sin) ise isimdir. Bu durumda (Sin)e bağlandığı için (Yâ) bir değer kazanmış olmaktadır, meselâ "ya taş" dediğimizde "ya" harfi taş kadar değerlenmektedir, ancak "ya padişah" dersek bu sefer padişah değeriyle değerlenmektedir. Ve bu "Yâ" harfi nidâsı, burada Hazreti Resûlullah ile değer kazanmaktadır. "Şerefi mekân bil mekân" deyimi vardır, işte o mekân yâni "Yâ" Hazreti Resûlullah'ın başlangıç mekânı, habercisi, öncüsü gibidir ve bu nedenle değerlidir.

Kûr'an-ı Kerîm'in Arapça alfebe harflerinin genelde üstlerinde noktalar vardır, bunlardan sadece **(ب) (be)** harfinin altında bir noktası vardır. Ayrıca **(ي) (ye)** harfinin

"büyük harf" olan aslında, altında nokta yok ise de (ye) harfi yazıya girdiğinde kendisinin belirlenmesi için küçük bir saha verilmekte ve altına iki nokta konmaktadır.

(ﻻ) (ye) harfinin hakikat-i, mertebe-i "yakıyn" hakikatinin işaretidir. Bu mertebe hakkında.

"el yakıyn-ü hüvel Hakk" denmiştir.

Yani "yakıyn, bütün mertebeleri itibariyle Hakk'ın ta kendisidir," denmiştir.

Ancak bu "yakıyn" Türkçe de kullandığımız "yakın-kurb" anlamında değildir. İkisi çok ayrıdır.

"Yakın" olan "kurb" aslında iki ayrı varlığın birbirine yaklaşmaya çalışmasıdır.

"Yakıyn" ise bu iki varlığın aslında hiç bir vakit olmadığı iki varlığın hakikat-i itibariyle aslında tek bir şey olduğunun anlaşılması ve yaşanmasıdır. Ve gerçek tevhid-in hakikatidir.

Zat-ı mutlak; (ﻻ) (ye) harfinin alt noktasız zuhur etmemiş halinde batının da kendi kendine kendi yakıynlığında iken, Zat-ı mukayyet olarak zuhura çıkmayı murad etmesi ve Zâtının bir nişanesi ve bağlantısı olması için altına-zeminine-dayanağına, iki nokta ilâve ederek bu noktalar üzerine zuhurdaki tekliğini "ene ve ente" ikiliği üzere zuhura çıkarmasıdır. Bunların toplamıda "Huu" "O" dur, "O" ise Zâtından başka bir şey değildir. İşte "elyakıyn-ü hüvel Hakk" budur. Alttaki noktanın biri varlığın "kadîm-ezelî" diğeri ise "hadîs-zuhur" hallerinin temsilcisidir. Alttaki olmaları bu mertebeleri yüklenmiş olmalarıdır.

(ﻻ) "Yâ" dendiği zaman aslında bütün bu hakikatlerin söylenmiş olduğunu bilmemiz gerekiyor, İrfan ehli işte bu anlayışta "Yâ" diyerek bu Sûre-Sûret-i- İlâhiyyeyi okumaya başlarlar. Ehli gaflet ise bilinen gaflet hali ile ikilik üzere kurbîyyet, yaklaşmaya dönük bir anlayış ile

okumalarına başlarlar.

(ي) (ye) harfi alfebe sırasında en sondadır, ondan evvel olan "lâmelif" i saymasak, çünkü zâten o "elif ve lâm" olarak sıradadır, o zaman "ye" harfi (28) inci olmaktadır. Bu ise, Kûr'ân-ı Kerîm adı geçen (28) inci peygamber olan peygamberimizi işaret etmektedir.

(ي) (ye) harfi, diğer harfler gibi, harf cemâat ailesinin baş buğu olan "Elif" in, kendi hakikati üzere kendine dönüş, sırâtının-yolunun çizelgesini kıvrılarak yol güzergâh-ı olarak işaretlemiştir. Bu da "Elif" in (ye) de ki, rahmetidir. Böylece başta tek iken zuhurda "noktalar-kimlikler" olarak iki olan tek'in yeniden aynı yol-mertebelerden geçerek aslına "bir" e dönebilmesi için "yakıyn" hükmüne bir rahmettir.

Kûr'ân-ı Kerîm Âyetleri asıl olarak Dört kanaldan çoğul olarak bütün kanallardan hitâp etmektedir. Bu asıl Dört kanal ef'âl, esmâ, sıfât ve zât mertebesi kanallarıdır.

Bu Âyeti kerîme de doğrudan doğruya Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in Efendimiz (s.a.v.) e olan hitâbıdır, aracı yoktur ve zât-î olan Âyetlerdendir. Âyeti kerîmelerin hangi kanaldan geldiğini idrâk eder isek o Âyet-i Kerîme'yi daha sağlıklı değerlendirebiliriz.

Evvelâ Efendimiz (s.a.v.)'in şahsına olan bu hitâp okuyan kişilerin herbirlerine bizâtihi olmaktadır. Cenâb-ı Hakk (c.c.) o kişiye "Ey insân" diye hitâp etmektedir. Bu hitâpta Efendimiz (s.a.v.) hakkında bahsedilen insân İnsân-ı Kâmil'dir. Diğer okuyanlara âit olan hitâp ise okuyan kişi hangi mertebede ise o mertebenin "Ey Sîn'î" diyerek olmaktadır.

Kûr'ân-ı Kerîm okur iken bizler zannediyoruz ki biz okuyoruz, oysa Kûr'ân-ı Kerîm bize okunuyor çünkü okuyanın biz olması için kurguyu bizim yapmamız ve bize âit olması gerekir. Kûr'ân-ı Kerîm İlâh-î tertip ile tertip edilmiştir ve biz baktığımızda harflerin şekillerini görüyoruz

ve bu harfleri birleştirerek kelimeye çeviriyoruz işte bize bu şekilde yansıdığı için inşân bu âlemde Hakk'ın en büyük aynasıdır, bu şekilleri diğer canlılarda görür fakat yansıtma kabiliyetleri olmadığından ayna olamazlar. Bizler ayna olarak kendimizi ne kadar temizlemiş isek ve irfaniyet olarak aynamızı ne kadar parlatmış isek Kûr'ân-ı Kerîm'in bizde açılıp genişlemesi, parlaması, muhabbetlenmesi o derece artmış olur. Efendimiz (s.a.v) 'in bize ulaştırdığı gibi "Kûr'ân ve inşân bir bâtında doğan ikiz kardeştir".

(س) "**Sin**" harfinin yazılışta Üç adet kucağı vardır ve bunların herbiri inşânın mânâ âleminde yaptığı her bir seferi göstermektedir. Bu nedenle asıl olan Arapça harflerin ifâde ettiğı mânâları bilmek gerekmektedir.

Birinci sefer, Hakk'tan halka iniştir. Yâni herbirerlerimizin Hakk tarafından Onsekizbin âlemi aşarak dünyâya Âdem sûretiyle gelmesidir ki zarûri olan seyirdir.

İkinci sefer, yeryüzüne indikten sonra âdemîyyet hakîkatlerini idrâk ederek geldiğı yoldan tekrar Hakîkati Muhammedîyye'ye yâni fenâfillah'a ulaşmak. Dışarıdan tanınmayacak şekilde İlâh-î cezbe ile burada kalınabilir.

Üçüncü sefer, İkinci seferde kalınmayıp Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın kendisini görevli olarak oradan alarak İnşân-ı Kâmil olarak bütün âlemi kucaklatmasıdır ki, işte gerçek (Sin) budur, diğerleri sûreta (Sîn) dir. Bu kucaklama özleri îtibarıyla inşânlar arasında hiçbir ayırım yapmadan olan kucaklamadır, inşânların fiilleri îtibarıyla olan durum ise ayrı bir konudur ki üzerinde çok durulması gerekir. Bütün inşânlarda olan öz kendi özü olan hakîkati ilâhîyyeden başka bir şey değildir.

İşte Cenâb-ı Hakk (c.c.) bu oluşum içerisinde abdesti alarak bütün iyi niyeti ve sâfiyeti ile Kûr'ân-ı Kerîm açmış ve okumaya gayretli olan kişiye bu şekilde hitâp ederek "Ey benim hâbibim şimdi oku!" diyor. "Oku" demekle Cenâb-ı Hakk (c.c.) kendisi okuyor ve "dinle bakalım" diyor. Çünkü bizlerde ilk faaliyete geçmesi gereken kulaktır

ve burada artık eğitilip kemâle ermiş olan kulağa hitâp edilmektedir. Kulaktan bu hitâp ile göze daha sonra gözden gönle hitâp olmaktadır, işte bu kalpler gerçek mânâda mutmain olan kalplerdir ve Cenâb-ı Hakk (c.c.) bu kalplere **"İrcîî ilâ rabbiki"** (89/28) hitâbını yapmaktadır. Bu mertebeye gelen kişi gerçek Rabbına yönelebilmektedir. Daha önceki mertebelerde kendini Rabbına dönmüş zanneden kimseler bu mertebeye gelince işte Rab olarak bir başka yerlere döndüklerini anlıyorlar, ki bu îkaz bu nedenle gelmektedir. Bir anlamda daha önce yapılan ibâdetler gaflet ile olsa dahi onlarda mâzursun demektir fakat bundan sonra bu mâzuriyet kalkmıştır. Bizlerde terbiye ettiklerimize deriz ya bâzen "Hadi bu sefer yaptın ama bundan sonra senden bu beklenmez, dikkât et!" hitâbı gibi.

İşte bu mertebedeki (س) **"Sin"** mertebesi Muhammediye hakikatindeki (Kâmil İnsân) dır. Ve yukarıda bahsedildiği şekilde O na (يس) (**Yâ-sîn:**) diye Hakk kendinden kendine hitabetmektedir. İrfan ehli bu hitabı her mertebeden değerlendirir, ehli nakıs ise kendi bulunduğu ikilik üzere savap kasdıyle okumuş olduğu mertebeden okur. Her iki tür okuyuşta makbuldur. Ancak biri gaibde olan Hakk'a diğeri ise hâzırda olan Hakk'a hazır olarak okumuş olur. (**Yâ-sîn:**) okumaktan gaye budur, işte bu okuyuş **"ölü kalpleri diriltir"** diğeri ise sevap kazandırır. Tabii ki buda çok güzeldir.

﴿٢﴾ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

(Vel kur'ânîl hakîm.)

(36/2) **"Hakîm (hüküm ve hikmet sahibi) Kur'ân'a andolsun."**

Burada (vav) harfi âtîf oldu, bir şey belirtti ve kasem oldu yâni önceki Âyet-i Kerîme' ile birleşerek, Cenâb-ı Hakk (c.c.) Yâsîn ve Kûr'ân eş değerdir demek istedi

Cenâb-ı Hakk (c.c.) burada **(Yâ-sîn:)** olarak ifâde ettiği bu insân Kûr'ân-ı nâtık yâni İnsân-ı Kâmil hükmüyle "konuşan Kûr'ân" oldu ve Kûr'ân-ı Kerîm ile kardeş oldu ve "Kûr'ân ve insân bir batında doğan ikiz kardeştir" hükmü faaliyete geçmiş oldu.

Demek ki insân Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in kendisine muazzam şeyler lütfettiği, zât-î tecellilerini verdiği Kûr'ân olarak elimizde bulunan bu mûsaf-ı şerif'in diğer bir şekilde açılımını meydana getirdiğinden Kûr'ân'da en büyük hizmeti yapan oldu. Kûr'ân'ın en büyük hizmetkârı insândır, işte İnsân-ı Kâmil esâs Kûr'ân'nın hammalıdır yâni zât-î taşıyıcısıdır. Hâfızlar Kûr'ân-ı Kerîm'in lâfzını ezberinde tutup taşırlar ancak lâfzın içinde mevcûd olan nûrunu, rûhunu, feyzini bilemezler, bilmeleri için irfaniyetleri olması gerekir. İşte irfaniyeti olan kimse lâfzını tam olarak yüklenemez ancak mânâsını tümünden yüklendiğinden lâfzını ezberleyerek yüklenmiş olandan daha yüksek bir halde olur. Bu nedenle mânâsını taşıyanın yükü çok daha fazladır. Ezbere olarak hepsini bilmese dahi okuduğunda bütün mânâlara nüfûz edebildiği için taşıyıcılığı çok büyüktür, uluhîyyet mertebesinin zuhura çıkmasını sağlayan mahâldir.

İşte o Kûr'ân öyle bir Kûr'ân'ki "hakîm" yâni hikmetlerle doludur. Herşeyin hakîkatini getiren, bütün gizli ve açık olanları getirendir.

"Kime hikmet verilmiş ise ona çok büyük hayır verilmiştir" (2/269) denildiği zaman aklımıza zâhiri olarak dünyâdaki hayırlar gelmektedir. Bu da hayırdır ancak esas hayır "Hakîm" isminin zuhuruyla meydana gelen hikmetlerle yapılandır ki hiç eksilmeyecek olan ebedi hayırdır, diğerleri eninde sonunda bozulur ve o anda sevabı da biter. Hikmet ise ahirete intikâl eden en büyük vasıflardır.

﴿٣﴾ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣﴾

(İnneke leminel murselîn.)

(36/3) **"Muhakkak ki sen, resûlledensin."**

Cenâb-ı Hakk (c.c.) tekrar muhatap olarak ve tasdik ederek **"İnneke"** hitâbıyla evvelâ Efendimiz (s.a.v)'in şahsında sonra bütün peygamber hazerâtının ve evliya hazerâtının şahıslarında olmak üzere bütün insânlar için kim okursa okusun muhakkak irsâl edecek bir şey vardır, hitâbını yapıyor.

Kişi bütün Kûr'ân-ı Kerîm'i bilmese dahi içinden neyi biliyorsa onu mutlaka ulaştırması lâzımdır. En küçüğünden en büyüğüne kadar **"İnneke"** hitâbına muhataptır. **"Sen"** okuyan kişi, bilebildiğin kadar başkalarına ulaştırmaya görevlisin, demektir.

Ancak şunu da belirtmek lazımdır ki bu tebliği âmirâne olarak değil nezâketle yapmak lâzımdır ki tepki alınmasın ve İslâmiyet küçük düşürülmesin. En çok şâhit olduğumuz olaylardan biridir, çünkü kişi saf ve temiz haliyle namaz kılmaya ve İslâmiyeti incelemeye başlar, üç ay beş ay sonra çevresine "*hadi siz de namaza başlayın*" vb. gibi telkinlerde bulunmaya başlar, işte bu şekilde değil de bu âyetin hükmü altında nezâketle bu işlerin yapılması gerekmektedir.

İrsâl olunma Allah'ın zâtından ef'âline irsâl olunmadır yâni mânâ âleminde, bâtın âlemden zâhir âleme madde âlemine gönderilmedir. İşte bu sahada kimin ne kadar oluşumu var ise o kadar bu gönderilmişlikten sorumludur.

Efendimiz (s.a.v) 'in mübârek şahsında bu sistem zuhura çıkmaktadır ve ondan sonra gelenler ondan nûrunu, rûhunu ve hakikatlerini alarak onun görevinin elçileri olmaktadır. Ayrıca bu elçilik Muhammedîyyet mertebesinin elçiliğidir.

﴿٤﴾ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤﴾

(Alâ sırâtın mustekîm.)

(36/4) "*Sıratı Mustakîm üzerine(sin).*"

Hakîkati Muhammedîyye'nin doğruluğunda dosdoğru bir istikâmet üzere ki bunun da iki yönü vardır;

Birincisi, (sırât-ı mustekîm.)

İkincisi, (sırâtullah'tır.)

(Sırât-ı mustekîm.) Doğru yol, kişinin zâhiri âlemde İslâmi kurallara göre isimler düzeyinde, fiziki mânâ da ameli sâlih üzere yaşantısını sürdürmesi'dir. Bu yol cennet yoludur. Gayretli olanları ise **(sırâtullah'a)** ulaştırır.

(Sırâtullah.) İse, Allah'ın Zât-î ve Mi'râc yoludur. Biri yatay gidiş diğeri ise dikey çıkıştır. Mi'râc gecesi Efendimizin "*Mescid'il Haramdan, Mescid'il Aksâ*" ya gidişi **(Sırât-ı mustekîm.)** "*Mescid'il Aksâ'dan göklere çıkması*" ise **(Sırâtullah)** tır. Talib olanlar, bir irfan ehli nezaretinde bu yolları tahsil edebilirler. **(Sırât-ı mustekîm)** in seyrine (7) nefis (etvar-ı seb'a) (etturu seb'a) da denir, mertebeleri üzerine eğitimi yapılır. **(Sırâtullah)** in seyrine ise (Hazârat-ı hamse) (beş hazret) mertebesi denir, böylece ifade edilen çalışmalar ve tatbikatlarla bunlar elde edillirler.

﴿٥﴾ تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٥﴾

(Tenzîlel azîzir rahîm.)

(36/5) "*Azîz ve Rahîm olan tarafından indirilmiştir.*"

Bütün ilimler, Kûr'ân-ı Kerîm ve özellikle Yâsîn sûresinin hakîkatleri "tenzil" edilerek, Azîz ve "Rahîm" olandan. "Tenzil," mânâsının kolaylaştırılarak anlaşılır hale

gelerek açığa çıkartılması demektir, yoksa gökyüzünden yeryüzüne indi, gibi bir mahalden bir mahalle indirme şeklinde değildir.

Bize gelen bu ifâdeler tenzil edilerek kolaylaştırılmasa idi ne İnsân-ı Kâmil hakikatini ne Hakikatî Muhammedîyye hakikatini ne de hakikatî ilâhîyyeyi anlamamız mümkün değildi. Ulûhîyyet lisânı ile yazılmış olan Kûr'ân-ı Kerîm'î hiçbir beşerin anlaması mümkün değildir, fakat Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın bizlere olan rahmetinden beşer lisânına ve beşerin de en gelişmiş lisânı olan Arapça lisânına tenzil edildiği için bizler anlayabiliyoruz.

Kûr'ân-ı Kerîm Ümmül Kitap'taki hâli ile Ulûhîyyet lisânı üzere kalmış olsa idi gönderilemezdi. Gönderilse bile anlaşılamazdı.

﴿٦﴾ لَتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿٦﴾

(Li tünzira kavmen mâ unzire âbâuhum fe hum gâfilûn.)

(36/6) "Babaları uyarılmamış bir kavmi, uyarman içindir. Çünkü onlar gâfillerdir."

Bu uyarı rahmet içindir yâni daha sonra başına gelecek oluşumları önlemek içindir.

Yukarıda bahsedilen bütün hakikatlerden gaflette olanlar için. Tefsirlerde Îsâ (a.s.) ile Efendimiz (s.a.v.) arasında geçen devrede, gaflette kalanları uyarmak için geldiği yazılıdır. Bu ifâdeyi biraz daha öze alarak belirtmek istersek, tevhîd ilmi ile karşılaşmayı ona ulaşamayan ve bu hakikatten gafil olanları uyarman için demektir. Yoksa sadece o dönemdeki kişileri kapsayan bir Âyet-i Kerîme olsa idi hükmünün kalkmış olması lâzım gelirdi. Eski batılı filozoflar İncil kaynaklı düşünce ürettikleri için o devirlerde bunlara uymakta bir sakınca yoktu ve onlar mâzurlardır. Ancak artık bu şekilde bir şey sözkonusu değildir ve bizlere

zâten yakışmaz da çünkü Kûr'ân-ı Kerîm gibi elimizde âlemler üstü, zamanlar üstü olan mutlak bir kitâbımız var. Nasıl bir çaresizliktir ki elimizde olan bu muazzam deryâyı bir tarafa koyarak batının ufak göllerinin peşinde koşulmaktadır, deryâ zannedilerek. Kendi okyanusumuzu gönül hanemizden o kadar uzaklara iterek uzaklaştırmışız ki, İlâh-i deryâyı göremez hâle gelmişiz.

Bir gün şeyhim Nusret Babama gittiğimde oradan çıktıktan sonra hurûfat dersi almak için bir hoca efendinin yanına gidecektim. Nusret Babama gittiğim yeri söyleyince, **"Deryâda yıkandın temizlendin, şimdi git gölde kirlen"** bakalım hitâbında bulunmuştu.

Bu ifâdeler küçük görme anlamında değildir, muhakkak onlarda lâzımdır, ancak deryânın temizliğini kirletmeden, şeriat mertebesi şartlanmalarına girmeden yapılması lâzımdır.

Zâhirde Hakk ehli olarak gözüken fakat İlâh-î hakîkatlere karşı gaflette olanları da kapsamaktadır bu Âyet-i Kerîme. Muhîddini Arabi Hz.lerinin dediği gibi "Hû" diyen kimse "Hû" değilse şirk ehlidir. Tabî bu bâtinen böyledir, zâhiren tabî ki ilk önce "Hû" desin, ancak! Madem ki, bunu söylüyoruz o zaman gerçek mânâsı ile söyleyelim, bütün hakîkatimizle "Hû" diyelim.

İşte "Hû"nun hakîkatine ulaşamayarak sadece lâfzını yaptıkları için bu kişiler gaflette olmaktadır.

Tevhîd hakîkatlerinin bir yönüde hangi peygamberden bahsediliyor ise o peygamberin mertebesinden olan tevhîd'dir eğer gerçek tevhîd daha ilk Âdem (a.s.)'da bilinmiş olsa idi sonra gelen peygamberlere ihtiyaç olmazdı. Âdem (a.s.)'dan sonra peygamberlerin gelmesi tevhîd ilminin değişik mertebeleri konusunda bizi îkaz etmek içindir.

﴿٧﴾ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾

**(Lekad hakkal kavlu alâ ekserihim fe hum lâ
yu'minûn.)**

**(36/7) "Andolsun ki söz onların çoğunun üzerine hak
oldu. Artık onlar imân etmezler."**

Zâhiren, bu anlatılanların Hakk sözü olduğuna ekserisi imân etmezler dedikten sonra bâtınına geldiğimizde ise, "bunların mutlak olarak Hakk sözü olduğunu müşâhede ile tespit etmiş olan kimseler imân etmezler çünkü artık imâna gerek kalmaz, ikân ederler. Bir şeyi müşâhede etmiş isek ve göz ile görüyorsak ve kalbimizde mutmain oldu ise o şeyi görmeyen bir kişi gibi imân etmeye gerek kalmaz artık. İman şeriat mertebesi îtibarıyla ikilik üzere konulmuş kurallar manzumesidir. Burada bir imân eden bir de imân edilen vardır. "lâ yu'minûn" ifâdesi bu ikiliği kaldırarak teklik üzere olan anlayışın ifâdesidir. Müşâhede olmayan kişilere bunlar güvenilir kimseler tarafından anlatıldığından onlarda o kişilere îtikat ederek anlatılanlara imân ederler fakat bu anlatılanlar müşâhede edildikten sonra ikâna dönüşür. "İkân"dan "yakıyn" olarak yukarıda bahsedilmiştir.

Burada yanlış bir anlaşılma olmasın Kûr'ân-ı Kerîm'in bâtını zâhirini hükümsüz bırakmaz ancak zâhiri de bâtını hükümsüz bırakmaz yâni Kûr'ân-ı Kerîm'i tek bir mânâ üzerine anlayarak "bu budur" diyerek tasdik edersek Kûr'ân-ı Kerîm'i anlamadığımızı tasdik etmiş oluruz yoksa Âyet-i Kerîme'nin tasdikini değil.

İmân Hakk'a giden yolda kişileri Hakk'a en çok yaklaştıran bir sistemdir. İseviyette üçlü anlayış üzere olan imân İslâmiyetin zâhirinde bu Allah ve kul olarak, ikiye indirilmiştir, İslâmiyetin bâtını ise bunu tek'e indirerek "Allah de geç" dedi. Bu âlemde Allah (c.c.) var ise ve ondan başka bir varlık yok ise bizler ne oluyoruz ki, ancak Cenâb-ı Hakk (c.c.) bu ikilik üzere olan anlayışı da kabul ediyor. Zâhiren var olan kul, Rabbine ibâdet etmektedir ancak bâtında daha ileriye gidilmesi gerekmektedir ve bu

ikiden birinin kalkması lâzımdır çünkü Allah (c.c.)'ın ikiliğe tahammülü yoktur, Allah (c.c.) kalkmayacağına göre kulun kalkması gereklidir.

İşte bu şekilde ikâna ulaşanların artık imânâ ihtiyacı kalmaz. Denize ulaşmış kişi ile târiflerle denize ulaşmaya çalışan kişinin hükmü bir olmaz.

Yeri gelmişken bir hâtıramdan bahsedeyim :

"Bir gün kendisini zamanın Mehdi'si îlân eden bir kimsenin sözcüsü bizlere gelerek o kişiye katılmamız gerektiğine dair bize mesaj getirdi. Şartlanmaları gereği bizim söylediklerimizi bir türlü anlamıyor çünkü kendisine öyle bir derin çizgi çekmiş ki oradan çıkması mümkün değildi. Uzun konuşmalardan sonra onlara "İmanın Hakk ehlinde ölünceye kadar devam edip etmediğini" sorduğumda "eder" cevabını verdiler." Böylece bir taraftan Mehdi olduklarını iddia ederlerken diğer taraftan tevhid ilminden haberleri olmadığını açık bir şekilde göstermiş oldular. İşte bu kimseler ancak hayâl ve vehmin Mehdiliğini yapmaktadırlar.

Hakk'ı Hakk söylüyorsa kim kime imân edecek.

﴿٨﴾ اِنَّا جَعَلْنَا فِيْ اَعْنَاقِهِمْ اَغْلَالًا فَهِيَ اِلَى الْاَذْقَانِ
فَهُمْ مُّقْمَحُونَ ﴿٨﴾

(İnnâ cealnâ fi a'nâkîhim aglâlen fe hiye ilel ezkâni fe hum mukmehûn.)

(36/8) "Muhakkak ki Biz, onların boyunlarına, çenelerine kadar halkalar kıldık. Artık başları yukarı doğru kalkıktır."

Yukarıdaki Âyet-i Kerîme'lerde Cenâb-ı Hakk (c.c.) zâtını gizleyerek hitâplarını yaptıktan sonra burada yine zâtından ancak şiddetle açarak hitâp ediyor.

Zâhiren sevap-günah cetveli içerisinde olanların alacakları en uygun karşılık budur. Ve açık olarak bu Âyet-i kerîme kapsamına girenlerin cehennem ehli olduğu bellidir.

Bâtinen baktığımızda ise, Cenâb-ı Hakk (c.c.) cehennem bekçisi değil ki cehenneme girecekleri alsın boyunlarına halka takıp tek tek işaretlesin, bu işi yapacak olanlar cehennemde görevli olan zebanilerdir ve Cenâb-ı Hakk (c.c.) bu cehennem zebanilerinin yapacağı bir işi neden "Ben yaptım!" desin ki.? Ayrıca Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın zâtıyla yaptığı bir işin zâtına yakışan bir şekilde ortaya çıkması gerekir. Ve Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın zâtıyla hitâp ettiği kişilere yakınlığı vardır ki bizzât hitâpta bulunuyordur, bizler dahi dünyevi işlerimizde yakın olduğumuz kişiler hakkında "şunu yaptım, ettim" gibi ifâdeler, bizden uzak olanlar hakkında ise "şöyle imiş, böyle olmuş" gibi ifâdeler kullanırız.

Bir kedi veya köpeğin dahi boynunda tasma var ise onun bir sahibi olduğunun işaretidir, hatta üzerine adres dahi yazılır ki, kaybolduğunda onu okuyan götürüp sahibine iade edebilir. Bu da onların muhafaza altında olduğunu gösterir. Halka ne kadar geniş ise takıldığı mahalli değerinde o kadar değerli olduğunu gösterir, çünkü ince bir ip ile boyna bağlanan tasma ile geniş sağlam bir tasma arasında değer farkı aşikârdır.

Boyunlarına kadar takılan bu halkalar nedeniyle onların asâletlerinden başları önlerine eğilmez. Onlar öyle bir nefislerine yenilmemiş asâlet sahibidirler ki eğilip topırağa bakmazlar sürekli göğe bakarlar.

Cenâb-ı Hakk (c.c.) işte "dünyâda iken daha onlara bu mükâfatı Biz verdik ve onları işaretledik artık ahirette onlara kimse bir şey yapamaz" diyor.

Cenâb-ı Hakk (c.c.) zâhirde kendisini Kahharriyet ve Cebbarîyyetinden ziyâde Rahmânîyyeti ile belirtmektedir. Bu nedenle Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ı Rahmânîyyetine

dayanarak görmemiz gerekmektedir.

﴿٩﴾ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا
فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾

(Ve cealnâ min beyni eydîhim sedden ve min halfihim sedden fe agşeynâhum fe hum lâ yubsîrûn.)

(36/9) "Ve onların önlerine bir set ve arkalarına bir set kılarak böylece onları bürüdük. Artık onlar görmezler."

Bu Âyet-i Kerîme'de de görüldüğü gibi Cenâb-ı Hakk (c.c.) açıkça Zâtından "Ben yaptım" diyor artık daha ötesi yoktur bunun.

Bu Âyet-i Kerîme'yi sıkıntıda olup üzerimize bir takım vesveseler geldiğinde de okuyabiliriz.

Çünkü Âyet-i kerîmenin bâtinen ifâdesi "Biz o kulumuzun önüne ve arkasına set çekerek muhafazamız altına aldık artık onu görmezler" demektir.

Zâhiren gaflet ehlinin Hakk'ı görmediği hükmü var iken bâtinen "Biz önlerine ve arkalarına öyle bir set çektik ve zâtımızla örttük ki artık beşer, madde, varlık diye bir şey görmezler." hükmündedir.

Bütün âlemde sadece Hakk'ın zuhuru var ise biz hâlâ şu şudur, bu budur diyerek mahlûkları görüyorsak bu Âyet-i Kerîme'nin hükmü altına girmiyoruz demektir.

Önceki âyetlerde "lâ yu'minûn" ifâdesi bu Âyet-i Kerîme'de "lâ yubsîrûn" oldu, yâni imân müşâhedeye çevrildi.

﴿١٠﴾ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

(Ve sevâun aleyhim e enzertehum em lem tunzirhum lâ yu'minûn.)

(36/10) "Ve onları uyarsan da uyarlasan da onlar için birdir. imân etmezler."

Hitap bu Âyet-i Kerîme'de şekil değiştirdi ve direkt Efendimiz (s.a.v.)'e hitâba dönüştü.

Yukarıdan beri bahsedilen o insânları sen korkutsanda korkutmasanda bir şey değişmez çünkü yakıynleri vardır, o korkutma onlara tesir etmez, cehennem sorununu aşmışlardır ve onlara tesir etmez. İmân sahipleri cehenneme veya cennete gitme konusunda korku duyarlar ancak ikân sahiplerinde bu korku yoktur çünkü kendilerine âit bir varlıkları kalmamıştır. Orada zuhurda olan Hakk ise Hakk'ı ne ile korkutup ne ile müjdeleyeceğiz?

﴿ ۱۱ ﴾ اِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ

بِالْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَّ اَجْرٍ كَرِيْمٍ ﴿﴾

(İnnemâ tünziru menittebeaz zikre ve haşiyer rahmâne bil gaybi, fe beşşirhu bi magfiretin ve ecrin kerim.)

(36/11) "Sen sadece zikre tâbî olanı ve gaybte Rahmân'a huşû duyanı uyarırsın. Öyleyse onu mağfiret ile ve "kerim mükâfat" ile müjdele."

Yukarıdaki Âyet-i Kerîme'lerde Cenâb-ı Hakk (c.c.) zâtıyla olan tek hitâp burada Allah (c.c.)'ın Hazreti Resûlullah'a verdiği bir görev ve Hazreti Resûlullah'ın bu görevi gerekli yerlere iletmesi ile üçlü bir hüküm olarak ortaya çıkmaktadır. İşte mânâların hangi kaynaktan geldiğini anlayabilmek açısından bunlar önemlidir yoksa

sadece sūri bir tertip içerisinde mânâsı, rûhu ve nûru olmadan anlamaya çalışmak büyük eksiklik olur. Hâdisler ve tevhîd ilmi ile ilgili bütün ilmi konular dahil hepsi bu hüküm içerisinde.

Yakın ehli olanlara böyle bir ikâz geçerli değildir ancak beşeriyetleri ile Kûr'ân-ı Kerîm'e tabî olanlara ikâz yapılmaktadır ki bu ikâz ancak bunlara tesir eder çünkü cennet ve cehennem tasaları vardır. Beşeriyetini aşmış kişiler bu ikâzları aşmışlardır ancak daha önceki dönemlerinde bu ikâzlar alınmadan da oraya ulaşamazlar.

Zikir kelime mânâsı olarak hatırlamak demektir, işte târikat adablarından başlıcası olan zikir kelimesi asli olarak iki mânâda kullanılmaktadır:

Birincisi, esmâ-i hüsnâ'daki bâzı isimleri tekrar etmekten ibaret olan sistemdir. Efendimiz (s.a.v) "*Cennet bahçelerini ziyaret ediniz*" diye buyurduğunda sahabeyi kîram "*Ya Resûlullah (s.a.v) dünyâda cennet bahçesi varmı ki ziyaret edelim*" diye sordu, bunun üzerine Efendimiz (s.a.v.) "*Zikir halkaları cennet bahçeleridir*" demiştir. İşte bu esmâlar belirli sistemler içerisinde zikredilerek onların hakikatlerinin ortaya çıkmasını sağlanmaktadır yoksa sadece sayısal bir oluşum ile tatbikatta bulunmak değildir. Örneğin Kahhar esmâsı çekildiğinde o kişideki nefsâniyeti kahretmesi gerekiyor. Bu şekilde uygun bir tesir sahası olmaz ise yapılan bu zikir kişiye zarar verir.

İkincisi, o esmâların mânâlarını hatırlamak yâni ilmi yönde düşünmek, tefekkür etmektir.

İşte sesli veya sessiz olarak bir zikir yapılıyorken bu iki mânânın da faaliyette olması gerekiyor ki beyinlerimize bir şey girsin ve ilmi idrâkimiz artsın. Zikri yapılan esmâ beynimizde bir takım açılımlar ve gönlümüzde muhabbet yapar. İşte zikrin hatırlama yönü budur ki tekrar sırasında mânâsının idrâk edilmesidir yoksa aşırı bir şekilde ve kişinin kendisini kaybederek yaptığı zikir bir fayda sağlamaz çünkü din akla gelmiştir ve aklın gittiği yerde din de biter, mükellefiyette biter ki, o kadar ciddi bir meseledir.

Cenâb-ı Hakk (c.c.) Âdem (a.s.)'a bütün isimleri talim ettirdi, işte esmâ-i ilâhîyye eğitimi, tevhîd eğitimi daha oradan başlıyor. Âdem (a.s.)'a öğretilen bu esmâ-i ilâhîyyenin zuhuruda Hazreti Resûlullah'da ortaya geldi. Bütün esmâ-i ilâhîyye Efendimiz (s.a.v.)'de faaliyet sahasına çıktı.

Kim ki bu zikrettiği şeyin yâni Kûr'ân-ı Kerîm'in hakikatini idrâk etti, işte onlar Rahmân'ın haşyeti ile titrediler. Ve "Ya Rabbim zâtındaki hayretimi arttır" duasına yöneldiler, daha fazla hayrette kalmak için.

İnsân yalnız kaldığı zaman rahat hareket etmeye başlar, işte bunu bile bu Âyet-i Kerîme hükmüyle kişi yapmıyor ve gaybte dahi aynı haşyette oluyor.

Rabbül âlemînin huzurunda iken özel olarak namazda isek te namaz dışında da O'nun huzurundayız ki, zâten O'nun huzurundan başka huzur yeri yoktur. İşte bu nezâket halini idrâk etmemiz lâzımdır ki yaptığımız her eylemi bu nezâket ve titizlik içerisinde yapalım. Bu anlatımlar târikat mertebesi içinde geçerlidir.

Hakikat ve mârifet mertebesinde ise bilinir ki eylemlerin hepsi Hakk'tır ve O öyle dilemiştir.

"Ecrin kerîm" ifâdesi de, şeriat ve târikat mertebesi îtibariyle olan mükâfatı göstermektedir ki, cennettir. Ayrıca, hakikat ve marifet mertebesinde, "Ecrin kerîm" Cenâb-ı Hakk'ın kendi hakikatini bildirmesidir ki, buda "**Zât-i ihsan**"dır.

NOT= Zikr hakkında daha geniş bilgi, **(Kûr'ân-ı Kerîm'de tesbih ve zikr)** isimli kitabımızda mevcuttur dileyen oraya da bakabilir.)

﴿١٢﴾ اِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ
وَكُلُّ شَيْءٍ اَحْصَيْنَاهُ فِيْ اِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٣﴾

(İnnâ nahnu nuhyil mevtâ ve nektubu mâ kaddemû ve âsârehum ve kulle şey'in ahsaynâhu fî imâmin mubîn.)

(36/12) "Muhakkak ki Biz, ölüleri diriltiriz. Ve takdim ettiklerini ve onların eserlerini yazarız. Ve herşeyi İmam-ı Mübin'de saydık."

Cenâb-ı Hakk (c.c.) şeksiz şüphesiz kendi zâtından konuşuyor ki, ilk geldiği zaman da dâhil olmak üzere bütün zamanlarda bu Âyet-i Kerîme faaliyette olacaktır.

Kim okuyor veya nerede okunarak lisâna geliyor ise orada Cenâb-ı Hakk (c.c.) bizâtihi kendisi o işi yapmaktadır. Bu Âyet-i Kerîme ve benzerleri hükmünce de hayat vermenin sadece Hakk'a âit olduğu anlaşılmaktadır.

Efendimiz (s.a.v) bu Âyet-i Kerîme gereğince "*Yâsîn-i Şerifi ölülerinize okuyun*" buyurmaktadır. Bizler de hemen kabir başına giderek Yâsîn-i Şerif'i okuyoruz ve işimiz bitti zannediyoruz oysa Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın bu hitâbı dünyâda ölü olarak yaşayanları da kapsamaktadır.

Ölüp kabirlerine girmiş olanlara okunduktan sonra bunun nûr'u ulaşır ancak onların dünyâda artık bu Âyet-i kerîme'lerden istifâde etmeleri mümkün değildir. Bu Âyet-i kerîme kişileri dünyâda iken "*ölmeden önce ölünüz*" hakikatini yaşamaya yönelten bir Âyet-i Kerîme'dir. Cenâb-ı Hakk (c.c.) bunu da ancak "**Biz yaparız**" demektedir.

Bu Âyet-i Kerîme, fiziki olarak sıhhatli ancak iç bünyesinde idrâk olarak "**ölü**" hükmünde olan yâni hayâl âleminde yaşayan kimselerin gerçek âleme geçmesini temin eden nefhayı ilâhîyyedir.

Bu âlem, bâzılarına göre, gaflet ile yaşanan "**ölü**" âlem, bâzılarına göre gerçek "**hayy**" yâni Hakk ile yaşanan diri âlemdir.

Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın kişilerin başlarına değnekle dokunması şekliyle olan bir hâdise değildir bu hâdise tabîi

ki; Cenâb-ı Hakk (c.c.) dilerse her türlüünü yapar ancak Allah'ın yolu bir sistem üzerinedir ve sebeplere bağlanmıştır. Bu sebepler tatbik edildiğinde o mahallin dirilmemesi mümkün değildir.

Bu Âyet hükmünün gerçekleşmesi için evvelâ **"ve nefahtü"** ye (15/29) ulaşmak lâzımdır yâni gecelerden Regaib gecesinin oluşması lâzımdır ki sonrasında Mevlût gecesini oluşturarak doğum olsun ve daha sonra gelişim sağlansın.

Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın bu Âyet-i Kerîme'deki "Biz diriltiriz" ifâdesi hakikat ve mârifet mertebelerindeki doğuştan, şeriat ve târikat mertebelerindeki doğuşlar daha evvelen olacak hâdiselerdir. Cenâb-ı Hakk (c.c.) ayrıca kullandığı vasıtâ ile yâni, bu mertebeler itibarı ile, daha evvel **"Kâmil İnsân"** olarak, **"nefha-i İlâhiyye"** ile dirilttiği kişi ile beraber, **"Biz yaptık"** ifâdesini kullanmaktadır ki ne büyük nezâkettir.

Bu Âyet-i Kerîme'nin hükmünün tahakkuk etmediği bir yerde kişi isterse 50 sene târikat hükümleri içerisinde hayatını sürdürsün, **"nefhayı ilâhiyye"** ye ulaşmamış ise hayâlinde bir yaşam ortalamasında ve uyku içerisinde, kendisinden daha büyük gaflette olanlardan daha az bir gaflet ile yaşar. **"Ben neyim?"** sorusunun cevabını kişinin şeksiz ve şüphesiz olarak kendisinde bulması gereklidir.

"Ben şu tarihte şurada doğdum ismim şudur" demesi ise, bunlar madde bedeninin benlik bilgileridir ki, benlik davasıdır. Bu ise bir davadır, böyle bir benlik davası ise Hakk'ın indinde farkında olmadan gizli şirktir.

"Senin Rabbin kim, hangi esmânın zuhurusun, baban akli küll mü, nefsi küll mü?" bu bilgilerin müşâhede ile tespiti gereklidir.

İşte okuduğumuz bu bilgilerin ne kadar sonsuz derinlikleri ve genişlikleri ve yücelikleri olduğunu anlatmak için beşer kelâmı da aciz kalıyor, kul da aciz kalıyor.

Şöyle bir düşünelim Cenâb-ı Hakk (c.c.)'a ne takdim

ettik? Namaz mı? Oruç mu? Zekât mı? Bunların hepsi kendimiz için, "Biz bunları yaptık Ya Rabbi bana cennetini ver" demek için. İşte bizim Rabbimize takdim edebileceğimiz tek bir şeyimiz vardır o da canımızdır. Can dediğimiz şey bizim zamanımızdır ve bizler zamanlarımızı başka şeyler yolunda harcıyoruz. "Ya Rabbi bu zamanım için şu ibâdetleri yaptım bana cennetini ver" dediğimizde Cenâb-ı Hakk (c.c.), "sen onlarımı istiyorsun kulum, al sana bunları misli ile veriyorum" der. Şartlanmış olarak "**Allah**" kelimesini dilimizde dolandırmamız hakikat'ten "**Allah**" dememiz değildir, o anda beynimizde-gönlümüzde muhabbet ettiğimiz, ne varsa bizim Rabbimiz odur ve ne talep edersek o anda ondan talep ediyoruzdur.

Ahirette amel defterimiz kapanmasın diye hanlar yaptırdık, çeşmeler yaptırdık diyelim, işte Cenâb-ı Hakk (c.c.) biz sizin bu niyetlerinizi yâni buraya gelmeden bunları yaparken ne talep ettiğinizi biliyoruz ve göreceğiniz muamele de bunların karşılığıdır, diyor.

Cennet ehline cehennem haram, cehennem ehline cennet haram, Hakk ehline ikiside haramdır, yâni bu demektir ki bizler bu ikisinde talebinde bulunamayız, "Ya Rabbi cehenneminden azâd et", "Ya Rabbi beni cennetine koy" demek taleptir. O halde tam bir sıdkı sadakât ve teslimiyet ile yap denileni yapıp hiçbir karşılık beklemeden Hakk'a havâle etmeliyiz, işte o zaman ancak biz daha bu dünyada iken, "ölüler hanesinden diriler hanesine" geçmiş oluruz.

Kendi varlığımızda Hakk'ın varlığından başka bir varlık olmadığını anladığımızda Hakk'ın bizi nasıl dirilttiğini daha dünyâda iken müşâhede etmiş oluruz.

Tebâreke-i Şerif'te "**Evvelâ ölümü halketti**"(67/2) deniliyor, işte bu Âyet-i Kerîme'de de aynı şey belirtiliyor çünkü Cenâb-ı Hakk (c.c.) evvelâ ölümü halketti dirilmeyi daha sonra, fiziki bedenlerimizin ortaya gelmeleri gerçek hayat ifâdesi yâni "**Hayy**" isminin gerçek zuhuru değildir. "**Hayy**" esmâsının sadece zâhirdeki zuhurudur, oysa

"Hayy" esmâsı'nın gerçeği olan bâtın zuhuru vardır ki o da **"vel hayate"** hükmüyle bize bildirilen ölümden sonraki dirilmedir. Tefsirciler genelde takdim tehir ile *"hayatı ve ölümü halketti"* diye belirtirler oysa dikkâtle bakıldığında Cenâb-ı Hakk (c.c.) başa ölüm kelimesini almıştır. Onsekiz bin âlemi aşarak bu âleme gelen bebeğin ilk yaptığı şey ağlamaktır, zâhiren ciğerlerine dolan havanın verdiği acıdan ağlar ancak bâtinen onun ağlaması zâtından ayrıldığı için ölü hükmüne geçtiği içindir yâni letafetten kesafete geçtikten sonra toprak, su, hava, ateş olan dört unsur onun rûhaniyetini boğuyor o anda. Bebek fiziki mânâda doğduğunda ilk nefhayı alıyor, bu soluduğumuz hava nefhasıdır ve bunun alınmasıyla vücûttaki sistem tamâmen değişiyor, bir de dikkât edelim eğer bebek ağlamaz ise anası-ailesi ağlıyor çünkü bebekteki maddi ölüm olmuş demektir bu durumda, yâni bebeğin ağlaması zâhiren fiziki hayat göstergesidir.

(Ayn) harfi gören göz ve aynı ifâdesi (Gayn) gayrı ifâdesidir. **"InGa"** diyerek ağlayan bir bebek (Ayn) indan ayrılıp (Gayr) ı olduğu için bu şekilde ağlıyor. Yâni ben Rabbül âlemin katında **"Hû"** idim oradan beni dünyânın unsurlarına zincirlediler ve şimdi ben (Gayr) ı oldum ve bu şekilde Hakk'ın bâtınından zâhirine intikâl ettim diyor ve özümnden ayrılarak rûhani olarak öldüm diye ağlıyor. Bebekte fiziksel olarak oluşan bir takım ağrılar rahatsızlıklar da tabi ki ağlama sebeplerindendir, ancak esas olarak ağlama sebebi beşer nefesini alan vücûdun şuur ile bunu yâni (Ayn) indan ayrılıp (Gayr) ı olduğunu idrâk etmesidir.

İmâm-ı Mubîn Kûr'ân-ı Kerîm'in tafsilât üzere bu dünyâdaki halidir yâni önde olan açık kitâp mânâsıdır. Bu mânâ da üç türlü kitâp vardır:

Birincisi, Elif, Lâm, Mîm kitâbı. Bu üç harfin mânâsı bütün bu âlemleri özet olarak kaplamış vaziyettedir. Elif, ahadîyyetin bütün mertebelerde zuhuru, Lâm Ulûhîyyetin bütün mertebelerde zuhuru, Mîm ise Hakîkati Muhammedîyye'nin bütün mertebelerdeki zuhurudur.

İkincisi, İmâm-ı Mubîn yâni, önde olan, açık kitâp.

Üçüncüsü, İnsân-ı Kâmil yâni konuşan kitâptır.

Kûr'ân-ı Kerîm'i ancak bu şekilde tanıyabiliriz başka şekillerde derinliklerinden haberdâr olmadığımız için sadece kağıdını ve yazı şekillerini görürüz, mânâlarını anlayamayız.

Kûr'ân-ı Kerîm kağıda basılı "Mushaf" olarak bir yerde kapalı durduğu haliyle bir şey ifâde etmiyor, insânda tek başına olarak bir şey ifâde etmiyor, işte insânın bu kağıda basılı Kûr'ân-ı Kerîm'deki ibareleri alması lâzım ki okusun, anlansın ve anlatsın. Samit-susan, Kûr'an dediğimiz kağıda basılı "**Mushaf**" olan haliyle konuşan Kûr'an dediğimiz insânın birlikte faaliyet göstermesi gerekiyor ki işte o zaman açılım olsun ve "**innâ nahnu nuhyil mevtâ**" meydana gelsin. Ve bu dünyada iken İlâh-î hayata geçmiş olabilsin. Aksi halde ölü gelip ölü gitmiş, bütün bu oluşunlar ise sadece hayali bir yaşam olmuş olur.

﴿١٣﴾ وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا
الْمُرْسَلُونَ ﴿﴾

(Vadrib lehum meselen ashâbel karyeti, iz câe hel mursalûn.)

(36/13) "Ve onlara, o şehrin halkını misâl ver. Onlara resûller gelmişti."

Hakikatlerin daha iyi ve kolay anlaşılması için Cenâb-ı Hakk (c.c.) bunları bize misâller ile anlatıyor.

Şu şehrin halkını size misâl olarak veriyorum, bu misâli Cenâb-ı Hakk (c.c.) diğer şehirlere tatbik ederek sizler düşünmeye çalışın, diyor.

Zâhiren bu şehrin tefsirlerde Antakya olduğundan bahsedilir. Bu hâdise Îsâ (a.s.) risaleti üzerine olduğundan

bu haberciler İsevîyyet mertebesinin habercileridir. O zamanlarda henüz Muhammedîyyet mertebesi yeryüzüne nazil olmadığı için bilinmiyordu. Hakikati İsevîyyeyi bilenler ise sadece Onbir kişi idi.

Kûr'ân-ı Kerîm'de bahsedilen herhangi bir hâdisede **(iz)** ibaresi geçiyorsa o anda bizlerin o hâdisenin olduğu devre gitmemiz lâzımdır. Çünkü bu devrin yaşantısı içerisinde o anda bu hâdisenin anlaşılması mümkün değildir. Her devrin anlayışı, yaşantısı, şartları kendisine göredir, işte bu ve benzeri Âyetleri aslına daha yakın olarak anlayabilmemiz için o zamânâ gitmemiz gereklidir. Kâbe-i Şerîf'de bulunan "**sâ'y**" yeri işte zaman tünelidir, Âdem (a.s.)'dan kıyâmete kadar gelecek zaman tünelidir, onun içerisine girerek İsevîyyet mertebesi, o zaman tünelinin içerisinde hangi hattı gösteriyorsa bize oraya gitmemiz ve o günü yaşamamız lâzımdır ki bu Âyet-i günümüze tatbik edebilelim. Bu şekilde yapabileceğimiz gibi o günü bugüne de getirebiliriz yâni ya biz o güne ve o şartlar içerisine gideceğiz ya da o günü buraya getirerek burada çözmeye çalışacağız, başka türlü ezbere okuyup geçilirse Kûr'ân-ı Kerîm'in sadece lâfzında kalınmış olunûr, tabî bunlar olmadan bahsettiğimiz bâtını bölümüne geçiş olmaz ancak ne yazık ki bizler Kûr'ân-ı Kerîm'i çok hafife alıyoruz ve ciddi mânâda inceleme yapmadan sadece okuyup geçiyoruz.

Oraya gelen resûller İsevîyyet mertebesinin hakikatlerini tebliğ etmeye gelmişlerdi. Îsâ (a.s.)'ın **(Rasûlleri)** hâvarilerinden Yuhanna ve Pavlos isimdeki havarilerdi. Allah'ın Rasûlleri değillerdi. Îsâ (a.s.) dan sonra gelen bilindiği gibi son Rasûl (s.a.v.) Efendimizdir, ve onun rasûlleri-habercileri ise kıyamete kadar devam edecektir. Ancak bunlar. Allah'ın Rasûlleri değil gene Peygamberinin Rasûlleridir ve getirmiş olduğu Hakikat-i Muhammed-î bilgi ve yaşantılarını ehli olanlara ulaştırmak için çalışan "Kâmil İnsanlar" dır. Ancak bunları tanımak herkez için mümkün değildir, çünkü hiçbir nişaneleri yoktur. Umuma değil hususiye gelmişlerdir.

Bâtinen ise bu şehir bizim beden şehrimizden başka bir şey değildir. Buraya evvelâ Âdem (a.s.) ın Rasûllerinin gelmesi lâzımdır ki, Âdemiyyet hakikatlrinden haber versin. Daha sonra diğer Peygamberlerin Rasûlleri gelsin ve buldukları mertebeden haber verip onun eğitimini yaptırınsınlar.

Âyette belirtilen mertebe İseviyyet mertebesi olduğundan ve bu mertebenin hakikat-i de **(Ve eyyednâ-hu biruhul kuds)** (2/87) kudsiyyet olduğundan gelen Rasûller bu mertebenin kudsiyyet haberini getirmişlerdir.

Bu gün ise bu hâdisе Muhammediyyet hakikatlerinin irsâl edilmesidir. Ancak bu Rasûller vasıtası ile, Hakikat-i Muhammediyye ve Hakikat-i İlâh-îyenin tahsili mümkün olur. Ancak bu husus genel değil özeldir. Zâhir ehli için bu husus geçerli değildir. Çünkü bu ayrı bir sahadır.

﴿١٤﴾ اِذْ اَرْسَلْنَا اِلَيْهِمْ اٰثِنِيْنَ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا
بِثَالِثٍ فَقَالُوْا اِنَّا اِلَيْكُمْ مُّرْسَلُوْنَ ﴿١٤﴾

(İz erselnâ ileyhimusneyni fe kezzebûhumâ fe azzeznâ bi sâlisin fe kâlû innâ ileykum murselûn.)

(36/14) **"Onlara iki (resûl) göndermiştik. Fakat ikisini de tekzip ettiler (yalanladılar). Bunun üzerine (onları) üçüncü (resûl) ile azîz kıldık (destekledik). O zaman onlar: "Muhakkak ki biz, size gönderilmiş resûlleriz." dediler."**

Misâl olan ve aynı zamanda hakikatleri bildiren bu Âyetlerin içerisinde bizim almamız gereken neler vardır, bunlara dikkât etmemiz gereklidir. Bu hâdisede de olduğu gibi Kûr'ân-ı Kerîm her ne kadar İsevîyyet döneminden bahsediyor ise de Kûr'ân-ı Kerîm Muhammedîyyet döneminde zuhura geldiği için bize bunları ulaştırılıyor.

"Ey Habîbim ümmetine söyle ki biz onların beden

şehirlerine ana hatlarıyla evvelâ iki tane rasûl gönderdik, siz onları yeterli bulmadınız, Biz teyid ile bir tane daha gönderdik.”

Beden mülküne gelen üç resûl yâni üç îkaz bir yönü ile Efendimiz (s.a.v) e bildirilen “**şâhiden, mübeşşiran, ve nezîran**” (48/8) dır.

Şahit'tir, çünkü Hakîkati Muhammedîyye üzere olan ümmeti Muhammed aslı îtibarıyla müşâhede ehlidir. Bu nedenle bunun yerine getirilmesi için çok çalışmamız gereklidir. “**Eşhedü**” biz ümmeti Muhammede âit olan bir kelimedir. Bu nedenle Cenâb-ı Hakk (c.c.) bizler için haberciler gönderiyor.

Bu üç elçi diğer bir yön ile hakîkati Mûsevîyye, hakîkati İsevîyye ve hakîkati Muhammedîyye'dir. Yâni bu mertebelerin hakîkatlerini bize haber veren elçilerdir.

İşte onlar beden mülküne geldiklerinde oradaki esmâi ilâhîyyeye “*Biz hakîkatlerinizi size anlatmak için Hakk tarafından gönderilmiş elçileriz*” dediler.

﴿١٥﴾ قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾

(Kâlû mâ entum illâ beşerun mislunâ ve mâ enzeler rahmânu min şey'in in entum illâ tekzibûn.)

(36/15) "Dediler ki: "Siz, bizim gibi beşerden başka bir şey değilsiniz. Ve Rahmân bir şey indirmedir. Siz sadece yalan söylüyorsunuz."

Buna cevap olarak verilen “sizde bizim gibi beşerden başka bir şey değilsiniz” sözündeki ölçü İblis'in ölçüsüdür.

Kendi beşeri varlıklarına idrak ve anlayışlarına göre kıyas yaptılar, kendilerinin sadece bir bedenden ibaret olduklarını zannettiler. Kendilerinde ayrıca var olan

"Rahmân sûreti" üzere olan hakikatlerini bilemedikleri içinde, "**Rahmân bir şey indirmedir,**" dediler. Çünkü kendilerinde bulunan Rahmâniyyet hakikatlerinden haberleri olmadığı için onları "**yalan söylüyorsunuz**" diye yalancılıkla da itham eylediler.

﴿١٦﴾ قَالُوا رَبَّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾

(Kalû rabbunâ ya'lemu innâ ileykum le murselûn.)

(36/16) "**Resûller) dediler ki: "Bizim, gerçekten size gönderilmiş rasûller olduğumuzu Rabbimiz biliyor."**

Gönderilen mertebeler verilen cevap karşısında kendilerindeki hakîkati dahada güçlendirerek bildirdiler.

﴿١٧﴾ وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾

(Ve mâ aleynâ illel belâgul mubîn.)

(36/17) "**Ve bizim üzerimizde açıkça tebliğden başka bir şey yoktur."**

Bizim üzerimizde bize ait hiçbir şey yoktur, ancak taşıdığımız Rabb'ımızın bize yüklediği Risâlet tebliği vardır, bu ise bize ait değildir. Bilindiği gibi Makam-ı İseviyyet "**fenâ fill'ah**" halidir bu halde olan kimsenin kendine ait bir varlığı olmaz. Bundan sonra gelen mertebe ise "**bakabilâh**" tır ki; Muhammediyyettir.

﴿١٨﴾ قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِن لَّمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾

(Kâlû innâ tetayyernâ bi kum, le in lem tentehû le nercumennekum ve le yemessen- nekum minnâ

azâbun elîm.)

(36/18) **"Muhakkak ki biz, sizinle uğursuzluğa uğradık. Eğer siz gerçekten vazgeçmezseniz (son vermezseniz), sizi mutlaka taşılayacağız. Ve mutlaka bizden size elîm bir azâp dokunacak." dediler.**

Oysa bu uğursuzluk kendilerinden çıktı çünkü nefslere gelen resûlleri kabul etmedikleri için uğursuzluk kendilerinden meydana geldi, eğer kabul etse idiler uğurlu olan şey kendilerine de uğurlu gelecekti.

Nefsi emmâre gelen hakikat şahidine ve mübeşşirine, "bu işi artık sona erdir çünkü bu beden mülkünün hakimi benim, siz gelirsiniz bu mülk benim elimden gidecek, siz bu mülkte bulunan bana, uğursuzluk getirdiniz" diyor. Nefsi emmârenin hükmü ortadan kalkacağı için bu hâdiseler ona uğursuzluk gibi geliyor.

﴿١٩﴾ قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ أَئِنْ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٩﴾

(19 Kâlû tâirikum meakum, e in zukkirtum, bel entum kavmun musrifûn.)

(36/19) **"Uğursuzluğunuz sizinle beraberdir (kendinizdendir). Size zikir hatırlatılınca mı (uğursuzluğa uğruyorsunuz)? Hayır, siz müsrif (haddi aşan) bir kavimsiniz." dediler.**

Rasûller nefsi emmâreye cevap olarak "ortada bir uğursuzluk var ise bu senin inatçılığından dolayıdır" diyorlar çünkü vücût mülkünün elinden gitme endişesi başlayınca nefsi emmârede huzursuzluk kaynamaya başladı. Daha önceki dönemlerde beden mülküne hâkim olan nefsi emmâre, Cenâb-ı Hakk (c.c.)'tan akla, gönle,

muhabbete hitâben "dikkât et orada nefsi emmâre var, onu oradan çıkartmaya çalış" tebliği gelince huzursuz olmaya başladı. Çünkü beden mülkündeki bu güçleri harekete geçirecek bir faaliyet daha önce olmamıştı yâni bir haberci gelerek oradaki Rahmâni güçleri faaliyete geçirememişti ne zamanki bu haberciler beden mülkündeki Rahmâni yaşantıyı harekete geçirmeye başladılar işte o zaman nefsi emmâre telaşa kapılmaya başladı. Ve kendi uğrsuzluğunu onlara yüklemeye çalıştı.

İşte böyle bir Rahmânî haberci gelmez ise kişinin bünyesinde mevcut, ancak bâtının da olan Rahmâniyyet hakikatlerinin ortaya çıkması mümkün değildir. Âyet-i Kerîme bize bu hadisenin iki yönünü de bildirmiş olmaktadır ki, biri inkârcı diğeri ise içinde olan kabul edici kimliktir.

Zikr'den kasıt semâvi kitaplar ve içinde Rahmânî hakikatlerdir. İşte bunları inkâr etmek "müsriflik ve haddi aşmaktır" İsrâftan kasıt "**zaman israfıdır**" ki kişinin en büyük sermayesidir. Zamanını boşa geçiren kimse kendi kendinin kâtilidir. Çünkü zaman hayattır. Zamanı öldüren ise kendinin katilidir, kâillik ise en büyük günahdır.

Hadîs'te belirtilen, "dehre küfretmeyin, dehr Allaktır" hakikatinde, aslında zamanını öldüren "Rabb'ını kendi mülkünde öldürmüş, faaliyet dışında bırakmış olduğundan Rabb'ının kâtili olmuştur. O halde ondan ebediyen yardım alamayacaktır. İsr'af'ın ve hüsrân'ın en büyüğü budur.

﴿٢٠﴾ وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾

(Ve câe min aksal medîneti raculun yes'â kâle yâ kavmittebiûl murselîn.)

(36/20) "Ve şehrin en uzak yerinden bir adam koşarak geldi. "Ey kavmim, (size) gönderilmiş olan

resûllere tâbî olun!" dedi."

Vücût şehrinin uzaklarına nefsi emmâre tarafında atılmış olan medeni bir er yâni bir mertebe gelen habercileri görünce kuvvet buldu ve onları desteklemek ve o şehre rahmet olmak için geldi ki o imândır.

Şehrin içinde yaşayanlar Kahhar, Cebbar hükmüyle yâni bedevi, vahşi bir hükümlerle yaşadıklarından dolayı o medeni er karşılığı olan imân onlara uygun gelmedi. Nefsi emmâre ve güçleri tarafından vücût şehrinin uzaklarına itilerek susturulmuş olan imân, gelen habercileri görünce gayrete geldi ve koşup çalışıp faaliyet göstermeye başladı.

Zâhiren tefsirlerde bu gelen kişi Habib-i Neccar olduğu yazılıdır. "Neccar" kelime mânâsı olarak marangoz anlamındadır. İşte bu yontucu, düzenleyici aynı zamanda "Habib" idi ki, işte bu imândır. Nefsi emmâre bu yontulmaya tahammül edemediği için onu da reddetti.

Mânâ âleminde bu anlatılanların daha ne kadar mânâlarının olduğunu Allah (c.c.) bilir, bu kadar ile de sınırlanamaz, hepsi indi ve zevkidir. Bu nedenle Kûr'ân-ı Kerîm'den her türlü şekilde istifâde etmemiz mümkündür. Sadece bir mertebeden Kûr'ân-ı Kerîm'i anlayarak bununla yetinirsek orada kalırız.

Bizim burada anlatmaya çalıştıklarımız aynı zamanda târikat-hakikat arası bir yaşantıyı belirtmektedir.

﴿٢١﴾ اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْئَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢١﴾

(İttebiû men lâ yes'elukum ecren ve hum muhtedûn)

(36/21) "Tebliğlerine karşılık) sizden ücret istemeyen (bu) kişilere tâbî olun. Ve onlar, mehdilerdir (hidâyete ermiş ve hidâyete erdirenlerdir."

Hidâyeti bulmuş kimseler onlar, yâni İsevîyyet

mertebesinde doğru yolu bulmuş olan kimseler diyerek Habib-i Neccar onlara tavsiyede bulunuyor. Demek ki Habib-i Neccar o mertebeyi idrâk etmiş ki onlara tavsiye edebiliyor, onların hakikatlerini idrâk etmemiş olsa veya kendisinde ilhâmi bir hâl meydana gelmemiş olsa bu tavsiyede bulunamazdı. İki resûl ile başlayan İlâh-î faaliyet onu da meydana çıkartıyor.

Ve sizden bu ezeli davete ve ezeli kazancınıza karşılık bir ücrette talep etmiyorlar. Eğer yapılan işe bir ücret tayini mümkün olsa idi kişinin bütün varlığını bir anda bağışlaması bile o ücretin yanında çok cüz-i bir şey kalırdı, bu ücretin karşılanması mümkün olmadığından kişilerin yük ve borç altında kalmamaları için Cenâb-ı Hakk'ın vehhab isminin faaliyete geçmesi ile bu iş ücrete tabi edilmemiştir. Çünkü karşılığını Hakk'ın gani isminden başka bir müessese bu yükü kaldıramaz. Onların ücretlerini ahrette Rahmân, Rahmaniyyetinden, Rahmaniyyet üzere halkedilen İnsân-ı Kâmile Z'at-î zuhuru olarak ödeyecektir. Eğer bu ücret şu veya bu şekilde burada alınsa idi âhirete bir şey kalmaz idi.

﴿٢٢﴾ وَمَا لِي لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾

(Ve mâ liye lâ a'budullezî fataranî ve ileyhi turceûn.)

(36/22) **"Ve ben, niçin beni fitratlandırana kul olmayayım ki; siz, O'na döndürüleceksiniz."**

Îmân kendine dönük eleştiri ile karşı tarafa uyarıda ve tavsiyede bulunuyor.

Niçin beni kendi hakikatim üzere var edene kulluk yapmayayım? Neticede hepimiz gene ona döndürüleceğiz.

﴿٢٣﴾ ءَاتَّخِذْ مِنْ دُونِهِ آلِهَةً إِنْ يُرِدْنَ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِ عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونِ ﴿٢٣﴾

(E ettehzıu min dūnihî âlihетен in yuridnir rahmānu bi durrin lâ tugni annî şefâatuhum şey'en ve lâ yunkızûn.)

(36/23) "**Ben, O'ndan başka ilâhlar edinir miyim? Eğer Rahmân bana bir zarar dilerse, onların şefaati bana bir fayda vermez (sağlamaz). Ve onlar beni kurtaramazlar.**"

﴿٢٤﴾ اِنِّى اِذَا لَفِى ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾

(İnnî izen le fî dalâlin mubîn.)

(36/24) "**Eğer öyle olsaydı (putlara tapsaydım) muhakkak ki ben, mutlaka apaçık dalâlette olurdum.**"

﴿٢٥﴾ اِنِّى اٰمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاَسْمِعُونِى ﴿٢٥﴾

(İnnî âmentu bi rabbikum fesmeûn.)

(36/25) "**Muhakkak ki ben, sizin Rabbinize îmân ettim. Öyleyse beni dinleyin.**"

Her ne kadar bu tebliğ kendilerine yapıldı ise de onu dinlemediler ve Habib-i Neccar'ı öldürdüler yâni vücût mülkündeki şerr güçler hücum ederek imânı kendilerine göre zâhiren hükümsüz bıraktıklarını zannettiler.

﴿٢٦﴾ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِى يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

(Kiled hulil cennete, kâle yâ leyte kavmî ya'lemûn.)

(36/26) (Ona): "**Cennete gir!**" denildi. "**Keşke kavmim bilseydi.**" dedi.

Şehit edildikten sonra mânâ âleminden Habib-i Neccar "Rabbimin bana vermiş olduğu bu lütûfları kavmim bilseydi ne olurdu" dedi. Habib-i Neccar şehit edilmek sûretiyle şahit oldu yâni Allah (c.c.)'ün İsevîyyet mertebesi üzerine şahitlerinden oldu.

Kendilerinin Yahova şahitleri olduklarını söyleyenler şahit değillerdir ama bunlar ve bu tür hayatlarını vermiş kimseler, şehid-i-şâhid-i İsevî'dirler. Ve gerçek tevhid ehli de "Eşhedü..." Diyerek Muhammediyyet mertebesinin şahitleri- şâhitleridirler.

﴿٢٧﴾ بِمَا غَفَرَلِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿﴾

(Bimâ gafere lî rabbî ve cealenî minel mukremîn.)

(36/27) "*Bu sebeple, Rabbimin bana mağfiret ettiğini ve ikram edilenlerden kıldığını (bilselerdi).*"

﴿٢٨﴾ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿٢٣﴾

(28 Ve mâ enzelnâ alâ kavmihi min ba'dihî min cundin mines semâi ve mâ kunnâ munzilîn.)

(36/28) "*Ve onun arkasından, onun kavmi üzerine gökten bir ordu indirmedik, indiriciler de olmadık.*"

﴿٢٩﴾ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَامِدُونَ ﴿﴾

(İn kânet illâ sayhaten vâhıdetenfe izâ hum hâmidûn.)

(36/29) "*Sadece bir sayha oldu. O zaman onlar sönenler oldular.*"

Rûhları içlerinden çekiliverdi ve içinde gazı bitmiş lambalar gibi oldular, kupkuru kaldılar.

﴿٣٠﴾ يَا حَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ
إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٠﴾

(**Yâ hasreten alel ibâd, mâ ye'tîhim min resûlin illâ kânû bihî yestehziûn.**)

(36/30) "**O kullara yazıklar olsun! Onlara hiçbir rasûl gelmedi ki, onunla alay etmiş olmasınlar.**"

Nasıl Efendimiz (s.a.v)'e de ettiler, diğer peygamberlere de ettiler, bunu vurguluyor bu Âyet-i Kerîme'.

﴿٣١﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ
إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣١﴾

(**E lem yerev kem ehleknâ kablehum minel kurûni ennehum ileyhim lâ yerciûn.**)

(36/31) "**Ondan önceki nice nesillerden (kimleri) helâk ettiğimizi, onların kendilerine dönmediklerini görmediler mi?**"

Dünya üzerinde terk edilmiş, harap olmuş birçok şehirler görüyoruz. Bunlar vakti ile çok hareketli ve merkez olan şehirler iken şimdi ne hallere geldiklerini açık olarak görüyoruz.

Bu şehirler ahâlisi bizim kendi varlığımızda mevcût olduğu için aramayı sadece dışarıda yapmayı kendimizde de bu Âyetlerin tahakkukunu anlamamız gerekiyor.

Daha evvelce senin varlığında olan nefsi emmâre merkezlerinden helâk ettiklerimiz artık geriye dönmezler çünkü kişi belirli bir mertebeye ulaşmaktadır.

﴿۳۲﴾ وَإِنْ كُلٌّ لَمَّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿۳۲﴾

(**Ve in kullun lemmâ cemîun ledeynâ muhdarûn.)**

(36/32) **"Ve onların hepsi toplanıp huzurumuzda hazır bulundurulacak olanlardır."**

﴿۳۳﴾ وَأَيَّةٌ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿۳۳﴾

(**Ve âyetun lehumul ardul meyteh, ahyeynâhâ ve ahrecnâ minhâ habben fe minhu ye'kulûn.)**

(36/33) **"Ve ölü toprak onlara bir âyettir. Onu dirilttik ve ondan habbeler (taneler) çıkarttik. Böylece ondan yerler."**

Zâhiren kışın ölü hükmünde olan yeryüzü baharda yağmurların yağması ile dirilmeye başlar ve yeni yeni hububatlar ortaya çıkarmaya başlar ve sizler onlardan yersiniz.

Bâtinen baktığımızda ise,

Arz bizim kendi beden arzımızdır, işte o sizin bu beden arzınız Âyetlerimizden bir Âyet'tir, diyor Cenâb-ı Hakk (c.c.). Âyet işaret yâni bir şeye dikkât çekmek demektir ve bir diğer yön ile âyet sûre ve Kûr'ân demektir. Buna göre sizin varlığınızda Kûr'ân vardır sonucu ortaya çıkıyor. Cenâb-ı Hakk (c.c.) burada hayatı ancak kendisinin verebileceğini belirtiyor başka bir yol ile bu hayatın alınması mümkün değildir.

Ölü topraktan maksat, mertebe-i Âdemîyyetin

yeryüzüne inmemiş olduğu hâldir. Bir kişi isterse ibâdet ehli olsun fiilen abiddir fakat rûhen değildir çünkü şuuru yoktur sadece taklidi mânâda ibâdet etmektedir. Ayrıca diriltme kudretinin ortaya gelmesi içinde ölü bir varlık gereklidir.

Kûr'ân-ı Kerîm'de bahsedilen Âdemîyyet mânâsının İlâh-î cennetten yeryüzüne inmesi ile dirilme başlıyor. Âdem (a.s.) yeryüzüne inmeden önce âlemler parlak olmayan bir ayna gibiydiler, Âdem (a.s.) yeryüzüne inince bu âlemlerin cîlası yâni İlâh-î tecellileri yansıtan bir ayna oldu. Bizim beden yeryüzümüze bu Âdemîyyet mânâsı indiği anda bizlerde ayna hükmüyle faaliyete geçiyoruz aksi halde iki tarafıda paslı olan bir ayna olarak yansıtma özelliğimiz olmuyor.

İşte bâtinen bu Âdem-î mânânın insânda zuhura çıkması bizim zâtî Âyetlerimizdendir, diyor Cenâb-ı Hakk (c.c.). Zâhiren olan dirilme ise ef'âl mertebesi itibarıyla olan bir Âyet'tir.

Ve kişinin varlığındaki bu oluşumun yâni dirilmenin meydana gelmesi ancak Allah (c.c.)'in tesiri ile mümkündür. Bunun oluşması için de **"ve nefahtü"** (15/29) nün faaliyete geçmesi gerekmektedir ki bunu sadece Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in zâtı yapabilir. Bu hayat dışındaki hayatlar ancak mâdensel hayat, bitkisel hayat ve hayvansal hayattır.

Bu şekilde hayat bulmuş beden toprağından taneler çıkıyor ki tane **"bir şeyin aslı özü"** mânâsınadır. Demek ki daha sonra bu tanelerden daha neler çıkacak. Bu bereket Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in zâtî tecellisiyle olmasından dolayıdır.

Bu beden toprağından meydana gelen taneler Âdemîyyet mertebesi ile başlayan ilmi mertebelerin ifâdesidir. Üretilen bu rûhani gıdaların yenmesi de ilmi bir oluşumdur.

Âdemîyyet mertebesinin idrâk edilmesinden sonra ancak üretime başlanılıyor, bu mertebe idrâk edilmeden verilen bilgilerin, yazılan kitâpların, konferansların hepsi ölü

hükmündedir, bir yerden alınıp kopyalananlar bir başka birime aktarılıyor ve öz olarak ölü hükmündedirler. Bu şekilde yapılan oluşumlar ilk anda belki biraz hoşluk veriyor ama daha kapıdan çıkar çıkmaz geriye bir şey kalmıyor çünkü ölüden ölüye aktarılmış oluyorlar.

﴿٣٤﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجْرْنَا
فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٣٤﴾

(**Ve cealnâ fihâ cennâtin min nahîlin ve a'nâbin ve feccernâ fihâ minel uyûn.)**

(36/34) "**Ve orada, hurma ve üzüm bahçeleri kıldık. Ve orada, pınarlar fışkırttık.**"

Ölü toprağa hayat verdikten sonra ancak cennet oluştu yoksa kıraç toprağa ne kadar su verirsiniz verin hayat olmaz önce özünün değişmesi lâzımdır.

Taneler yavaş yavaş etrafa yayılarak fidan oradan ağaç olmaya başlayınca cennet artık kendiliğinden meydana gelmiş olur. İlâh-î hayata ulaşmış olan bir bedende cennet tabii olarak oluşmaktadır.

Cenâb-ı Hakk (c.c.) vesileler yoluyla bunu kendisinin yaptığını söylemektedir.

Bu Âyet zâti olduğu için ifâdesinin de zâti olması gerekiyor yâni zât mertebesinden olması gerekiyor. Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın bizzât kendisinin ilgilendiği mertebe de mertebelerin en yükseğidir. Cenâb-ı Hakk (c.c.) bütün mertebelerden bu işleri yapar ancak diğerlerinde dolaylı olarak yaptırdığını söyler bu Âyet-i Kerîme'de olduğu gibi zâti Âyetlerde ise melek, peygamber gibi aracı yoktur ve kulunu karşıdaymış gibi muhatap alarak ona görüldüğü gibi, bir öğretmenin öğrencisine açıkladığı gibi açıklıyor.

Cennet denildiğinde çeşitli şekillerde kavramlar aklımıza gelir bunların hepsi izafi kavramlardır. Kelime

olarak "cenn" kelimesinden meydana gelen bir kelimedir. "Cenn" sözlük mânâsı olarak "örtü, sık ağaçlı, yaprakları gür, toprağı görünmeyecek şekilde örtmüş örtü" demektir.

Kûr'ân-ı Kerîm'de Âdem as.'ın halkediliş çeşitlerinden biri olarak, dünyâda yayla gibi yüksek ve ağaçlı bir bölgede halkedilerek oradan ovaya yâni düz yere indirildiği şeklinde tefsirlerde açıklamalar da vardır.

Cenâb-ı Hakk (c.c.) zâtından bahsederek, bunu "**Biz yaptık**" diyorsa bu bahsedilen cennetten kasıt o yeryüzünü yâni kişinin beden arzını Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in zâtıyla örttüğüdür, kaplaması, ihâta etmesidir. Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in bireylerde cennet ifâdesi, kendi zâtının karşılığı olan hali kişinin bireysel varlığını kendi zâtıyla örtmesinden başka bir şey değildir.

Ağaçlık, yeşillik cennet hükmü nerede Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in zâtıyla ihâtası îtibarıyla tahakkuk eden cennet nerede!

Kendisinde Hakk'ın varlığını mutlak sûrette bulabilen kişi mutlak olarak tam bir cennet ehlidir. Bu cennet gelecekte vaad olunmuş cennet çeşitlerinden de değildir.

Hurma, kelime-i tevhîd'in hakîkatinin ifâdesidir. Hurma ve üzüm, Tin sûresinde zeytin ve incir olarak, Rahmân sûresinde ise hurma ve nar olarak karşılık olmaktadır.

Hurma ve zeytin çokturlar fakat içerisinde bulunan çekirdek tek'tir ve sıkıldıktan sonra hepsi bir şıra-su'da birleşirler.

İncir ve nar ise dışarıdan bakıldığında tek'tir fakat içinde çokluk vardır.

Aralarında olan fark cennet ve dünyâ misâli oldukları içindir. Dünya misâli olan zeytinde biraz acılık vardır, cennet misâli olan hurma ise tatlıdır. Çünkü dünyâda tevhîdi yakalamak biraz zorluklara tâbidir, nefse acılık verir. Zeytin ile dünyâda kazanılan bu tevhîd daha sonra cennette hurma tadına ulaşır.

İncir'in içi açıldığında içerisinde bir sürü küçük küçük taneleri vardır ve bunların tek tek ayrılması çok zordur oysa nar öyle değildir, açıldığında az bir gayretle hepsi tek tek net bir şekilde birbirinden ayrılır ve şeffaf yâni latif bir görüntüsü vardır.

Üzüm'de nar ve incir gibi vahdette kesret ifâdesidir. Bir salkım üzümde bir çok taneler vardır, sıkıldıktan sonra hepsi sırasında-suyunda yani özünde birleşir. Şıradan da şurup yâni içecek yapılır ki zâhiren "**şarâben tâhira**" tâhir içecek budur. "**Şarâben tahûra**" (76/21) ise ilmin daha çok genişlemesidir. Alkollü olan bir şarap içildiğinde nefsâni olarak dahi olsa bir muhabbet oluşturuyor. "**Şarâben tahûra**" ile ise "**muhabbetullah**" meydana gelir. Zâhiri olarak içilen alkollü şarap dozu aşılmaya başladığında ölümlere yol açar, mânâ âleminde üretilen "**şarâben tahûra**" ile hayat tekrar tekrar yenilenmektedir. Sağlam ilimler ile beden arzı güçlendikçe üretimi artıyor ve tükenmiyor. Ve bu cennetin bahçesinden çıkan tanelerden hem kendisi hem de çevresi istifâde eder.

O cennetin içinden yâni bedendeki zâti tecelli cennetinden öyle muazzam muhabbet şerbetleri akmaktadır ki o şerbetlerin bu madde bedene bir damlası gelse beden nûr olur uçar gider, o muhabbete bu fizik bedenler dayanamaz. **Muhabbetullah** durmadan cereyan eder, muhabbetin böylesine aktığı bir yerde de ne barınabilir ki.

Bedenimizdeki iki göz bu pınarlardan birer tanesidir, onlardan **muhabbet akar**. Rahmân sûresinde belirtilen inci ve mercanlarda bu göz pınarlarından çıkar. Bu gözyaşı incilerinin bir tanesi bütün dünyâ incilerine bedeldir ancak biz onun değerini bilmiyoruz. Bu pınarlar asli olarak iki tanedir,

Birisi, Kevser ırmağı. Bu pınar İlâh-î pınardır.

İkincisi, Zemzem kuyusunun pınarıdır. Bu pınar Muhammedi pınardır.

Kim ki bu pınarlardan sulanıyorsa ebeden susuzluk

çekmezler.

﴿٣٥﴾ لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ

(Li ye'kulû min semerihî ve mâ âmilethu eydîhim, e fe lâ yeşkurûn.)

(36/35) "Onun ürünlerinden (meyvelerinden) ve elleriyle yaptıklarından yesinler diye. Hâlâ şükretmezler mi?"

Bu tevhîd gıdaları yenildiğinde kişideki tevhîd ilmi artmaktadır. Tevhîd ile ilgilenecek isek eğer bu tür meyvelerden yememiz gerekiyor ki onlarda ancak cennette çıkıyor. Cennette Hakk'ın kişiyi esmâ-i İlâhîyyesi ile örtmesidir.

Elleriyle yapılması, namaz, oruç, hac, zekat gibi fiziki çalışmalardır.

Yukarıdan beri anlatılanlar ile Cenâb-ı Hakk (c.c.) "size zâtımdan verdiğim nîmetlere" şükür etmeyecekmisiniz, diyor. Buradaki şükür ise **hamd-övgü** mânâsındadır çünkü İlâh-î varlığın kişiyi kuşatmasında artık teşekkür sözkonusu olmaz çünkü vahdet olmuştur, teşekkür içinde ikilik yâni teşekkür eden ve teşekkür edilen gereklidir. Âyetlerin her mertebedeki kişinin anlayışına yönelik olması dolayısıyla şükür olarak belirtilmiştir. İrfan ehli bu şükrün **hamd-övgü** olduğunu bilir, bunun **hamd** olduğunu bilemeyecek düzeyde olanlar ibare eğer "**hamd**" olarak belirtilmiş olsa idi o ifâdedeki **şükür** kavramını anlayamayacaklardı. **Hamd** şeriat mertebesinde **şükür** mânâsında kullanılır.

﴿٣٦﴾ سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ

الْأَرْضُ وَمِنَ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

(Subhânellezî halakal ezvâce kullehâ mimmâ tunbitul ardu ve min enfusihim ve mimmâ lâ ya'lemûn.)

(36/36) "Arzın yetiştirdiği herşeyden, onların nefislerinden ve bilmedikleri şeylerden çiftler (eşler) halkeden, O Sübhan'dır ."

Bu Âyet-i Kerîme'de esmâi ve sıfâti tecelliye geçilerek başka bir konumdan anlatım başlıyor. Bir başka mertebe tarafından Allah (c.c.) izah ediliyor, bu mertebeleri bilmez isek Âyetlerin içinden çıkamayız ve hepsine aynı mertebeden bakmak zorunda kalırız.

Bu çiftlerden ayrıca tekleri meydana getirdi.

"Halâka" Hâlik ismi ile halketmek, bâtında olanı zuhura getirmek mânâsındadır. Cenâb-ı Hakk (c.c.) hiçbir şeyi yaratmaz, yaratmak için (haşa) bir Allah'ın kendisinde olmayan ve başka bir Allah'ta olan bir şeyi ondan alarak yeni bir şey üretmesidir. Zuhura gelen varlıklar mutlak yokluktan değil izafi yokluktan yâni bâtında gizli oldukları yerden ortaya çıkmaktadırlar. Bâtın esmâsı hükmü altında iken Zâhir esmâsı hükmü altına girdiler. Cenâb-ı Hakk (c.c.) Hakk esmâsına bir **(Lâm)** ilâve edince ve "ha" nın üstünede bir nokta ilâvesiyle bu âlemler "halk" olmuştur.

O öyle bir mutlak tenzihte olan Allah'tır ki her şeyi çift olarak halketti ve zuhura getirdi, yeryüzüde böyledir, sizin nefislerinizde böyledir yâni varlığınızda ilmi olarak meydana gelen herşey de çifttir yâni akli küll ve nefsi küll iştirakiyledir.

Bu akli küll ve nefsi küll anlayışında başka ilimler ortaya çıkar.

Dışarıda gördüğümüz herşey Allah (c.c.)'ın bir Âyeti olduğuna göre bu âlem Kûr'ân-ı Kerîm'den başka bir şey değildir. Sûretler Sûreleri, bütün birey varlıklarda işaretleri,

Âyetleridir.

﴿٣٧﴾ وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿٣٨﴾

(**Ve âyetun lehumul leyl, neslehu minhun nehâre fe izâ hum muzlimûn.**)

(36/37) **"Ve gece onlar için bir âyettir. Ondan gündüzü sıyrırız. O zaman onlar karanlıkta kalanlardır."**

Gece ve gündüz açık bir Âyet olarak gözümüzün önünde iken bizler şartlanmalarımız içinde bunlara bakıyoruz oysa ki belirtildiği üzere bunların hepsi Kûr'ân'dır.

Hep Kitab-ı Hak'tır eşya sandığın

Ol okur ki seyrü eftan eylemiş.

Yâni âlemde eşya sandığın ne varsa hepsi Hakk'tır bunu ancak o vatanları yâni mertebeleri seyreden, idrâk eden Ârifler okur.

"Bunları idrâk edenler için bunlar açık âyettir ancak bunlardan gaflette olanlar için biz bunu bildiriyoruz" ifâdesini içinde barındırmaktadır **"hum"** yâni onlar kelimesi.

Şartlanmalarımız içerisinde gördüğümüz gibi güneş doğdu gündüz oldu güneş battı gece oldu hâdisesi değildir bu, **"Bunu Biz yaparız"** diyor burada Cenâb-ı Hakk (c.c.), ki bu da **"âyetlerimizdendir."**

Yeryüzünden dünyânın dışına çıkıldığında ne gece ne gündüz kalır, karşımızda sadece güneş kalır ki izafi olarak kabul ettiğimiz zaman kavramı orada ortadan kalkar. Orada yine bir zaman kavramı olur ancak bu bizim idrâk ederek tatbikatını yapamayacağımız bir zaman kavramı

olur.

Gece fenâfillah, gündüz bakâbillah hükmündendir, ki bunlar Allah (c.c.)'ın zâti işaretleridir.

﴿٣٨﴾ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ
الْعَلِيمِ

(38 Veş şemsu tecrî li mustekarrin lehâ, zâlike takdîrul azîzil alîm.)

(36/38) "Ve Güneş, onun için istikrarlı kılınan (yörün-gesinde) akar gider. İşte bu Azîz ve Alîm olan Allah'ın takdiridir."

Güneş, diğer gezegenler ve yıldızlar bizden çok çok uzak mesafelerde oldukları için bize küçük gözüküyorlar ve biz onları bu gördüğümüz hal üzere değerlendirmeye çalışıyoruz ki zâten gerçek büyüklükleri üzere onları idrâk ederek değerlendirmemiz de mümkün değildir.

Bâtinen ise güneş'ten kasıt hakîkati ilâhîyye'dir. Ay'dan kasıt ise Hakîkati Muhammedîyye'dir, yıldızdan kasıt ise mü'min olan ümmet'tir.

Hakikati ilâhîyye gelince aktığı yere istikrarlı olarak akar, yeterki o aktığı yer bu hayatını istikrarlı olarak devam ettirebilsin aksi halde mahal bu istikrarlı akışı kabul edemediği için kesinti olur. Nasıl ki çok büyük ölçüde olan güneşin önüne onun yanında çok çok küçük kalan bir bulut geldiğinde bizlere görünmüyor ve kesinti oluyor, aynı durum o anda gerçekleşir.

Dervişlikte ay tutulması ve güneş tutulması misâl olarak gösterilir.

Güneş tutulması hakîkati ilâhîyyenin perdelenmesi, ay tutulması ise hakîkati Muhammedîyye'nin perdelenmesidir. Çeşitli dönemlerde bizlerin dünyâ işlerine ve nefsimize

kaymamız araya giren perde olmakta ve tutulma hükmü üzerimizde tahakkuk etmektedir. Bu nedenle o anlarda sabırla o vaktin geçmesi için çalışarak bu durumu izâle etmek gerekmektedir.

Diğer bir yönden güneş tutulmasının ne olduğuna baktığımızda ise şöyledir; hakîkati ilâhîyye arasına giren ay yâni hakîkati Muhammedîyye'nin şeriat düzeyini hakîkatiyle anlayamamış olmak, perde olmaktadır. Efendimiz (s.a.v) bütün mânâları bize en güzel şekilde anlatarak bizleri aydınlatmıştır ve nûr-u Muhammedi gönül semamızda ay gibi parlamaktadır. Ancak bizler bu anlatılan hakîkati Muhammedîyye hakîkatlerini iyi anlayamadığımızdan dolayı değerlendiremediğimizden onun yansıttığı nûr bize ulaşamıyor ve şeriat mertebesinde yaptığımız yanlış tatbikatlar bize perde olarak tevhid hakîkatinin yâni hakîkati ilâhîyye güneşinin bize ulaşmasını engelliyor.

Ay tutulmasında ise, bizim beden arzımız yâni nefsimiz nûr-u Muhammedîyye'yi görememize sebep olmaktadır.

Bizler günlük derslerimizi yerli yerinde yapar, çalışmalarımızı olabildiğince gayretimiz kadar gerekli şekilde yapar isek bizde de istikrarlı bir akış devam eder. Mutlaka hergün herşey hiç aksamadan gidecek değildir, bir gün aksatmak bu dönüşe zarar vermez fakat bu aksatmalar 3-5 gün olur ve gidiş sarsılmaya başlar ise istikrarlı akış tehlikeye girer.

Gerek insândaki faaliyetler gerek dış dünyâdaki gezegenlerin dönüşüm faaliyetleri gibi oluşumlar Azîz ve Alîm olanın onlar hakkındaki takdiri ile olmaktadır. Normal bir seyir içerisinde bunların hepsinin kendi kendine olduğunu zannederek öylesine bakıyoruz oysa burada bunun Azîz ve Alîm olan birisi tarafından yapıldığı belirtiliyor.

﴿٣٩﴾ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَا مِنْ نَزَلِ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ

الْقَدِيمِ

(Vel kamere kaddernâhu menâzile hattâ âdekel urcûnil kadîm.)

(36/39) **"Ve Ay, kurumuş hurma salkımı dalı gibi bir şekil (bedir şeklinden hilâl) haline dönünceye kadar ona menziller takdir ettik."**

Üstteki Âyet-i Kerîme'de bir başka makamdan anlatım var iken bu Âyet-i Kerîme'de anlatım yine Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in bizzât kendisi tarafından oluyor.

Menziller takdir ettik yâni durak noktaları verdik, ki bu durak noktaları genel olarak 28 tanedir ve 28 peygamberin ifâdesidir. Her bir peygamber hakîkati Muhammedîyye'nin bir menzildir. Her bir ay başlangıcını Âdem (a.s.) ile yapmaktadır, sırayla diğer peygamberlerden sonra hakîkati Muhammedîyye'ye ulaştıktan sonra tekrar eski haline dönerek her ay bu peygamberân seyri olmaktadır.

﴿٤٠﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا
الَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤١﴾

(Leş şemsu yenbegî lehâ en tudrikel kamere ve lel leylu sâbikun nehâr, ve kullun fî felekin yesbehûn.)

(36/40) **"Güneş'in Ay'a yetişip onu geçmesi ona yakışmaz ve ne de gece gündüzü geçebilir. Ve hepsi feleklerinde (yörüngelerinde) yüzerler (seyrederler)."**

Kûr'ân-ı Kerîm'in içerisinde belirtilen Âyetlerde güneşten bahsedilmesi hem dışarda olan âlem Kûr'ân'nın güneşi hem de birey varlıklar olan bizlerin içinde olan İlâh-î güneşten bahsedilmesidir. Sadece zâhiri güneş olgusundan bahsedilmemektedir.

Bu Âyet-i Kerîme'ler bir bakıma bizlere astronomi

ilmini de göstermektedirler.

Bu Âyet-i Kerîme'nin belirttiği hakîkate binâen olduğu için **"Kelime-i Tevhîd"** isimli kitâbımızın **"Hicret"** bölümünden **"Hicret'in hakîkati"** kısmını buraya eklemeyi uygun buldum:

HİCRET

Hicret'in hakîkati

11-09-2001

Medine-i Münevvere

"Kelime-i Tevhîd" in mutlak kemâlde son zuhur mahalli olan "Muhammedîyyet" Hakikati Muhammedi mertebelerini ne kadar iyi tanım ve idrâk edebilirsek, kendimizi de o derece koruyup idrâk etmemiz mümkün olacaktır.

Bu yaşam ise, Medine'de meydana gelen, zuhura çıkan yaşamdır. Bunları tanımak seyri süluk yolunda bizlere çok şeyler kazandıracaktır.

"İlâ ilâhe illâ allahü" Mekke-i Mükerrreme'de "uluhîyyet" in zuhuru;

"muhammedin resûl allahü" Medine-i Münevvere'de "Risalet-i Muhammedi" nin zuhurudur.

O halde "tevhîd bayrağı" Mekke'ye, "risalet ve tebliğ bayrağı" da Medine'ye asılarak her iki şehre de manevi olarak mutlak bir muhtariyet verilmiştir.

Eğer Rasullullah Medine'ye hicret ettirilmeyip Mekke'de kalsa idi ikinci derecede bir ziyaret yeri olup, Kabe-i Muazzama'nın gölgesinde kalacaktı.

İşte bu yüzden Cenabı Hakk oluşumun bilindiği üzere **"Hicret"** hâdisesini gerçekleştirdi, yoksa bir kaç kendini bilmez Hz. Rasulullah'ı Mekke'den çıkarması mümkün değildir.

Bunu daha iyi anlayabilmemiz için evvelâ **“Medine”** kelimesinin ne olduğunu anlamaya çalışalım.

Lügat mânâsı, şehir olan bu kelime; bâtın mânâsı itibariyle medeni yâni göçebelikten, taşralı olmaktan, vahşetten kurtulmuş, eğitilmiş, öz cevher madenine ulaşmış ve kendini tanımış insânların oturdukları yer, demektir.

İşte sen de bulunduğun yerde bu vasıflara sahipsen şüphesiz “Medine” halkına mensupsun demektir.

Eğer bu vasıfların yoksa, hemen bulunduğun yerden hicret ederek “medeni” olmaya bak.

Mertebe-i Risaletin Hz. Rasulullah’ın hakîkatinin daha iyi anlaşılması için Medine-i Münevver’e ve oradaki ziyaret yerlerinin sembolik ve gerçek ifâdelerinin ne olduğunu anlamamız gerekmektedir.

İşte bu yoldan bizim de “medeni” yâni “Medine”li olmamız imkân dahiline girecektir.

İslâmiyet’in gelişinin **13** üncü senesi **“Hicret”** hâdisesi meydana gelmiştir. Bu tarih rastlantı değildir; bilindiği gibi 13 sayısı Hz. Rasulullah’ın şifre rakkamıdır. Birçok oluşum bu sayı ile ilgilidir, yeri geldikçe kısa kısa ifâde etmeye çalışıyoruz.

Zât-î tecellinin kaynağı olan “Mekke-i Mükerreme”de Hz. Rasulullah’a âit olan Mir’ac, Kadir ve diğer geceler ile İlâh-î tecelliler, zât şehri olan “Mekke”de tamâmlandığından, bundan sonraki zamanın da bu tecellilerin başkalarına ulaştırma işine başlanabilmesi için “Hicret” hâdisesi oluşmuştur.

“Mertebe-i Muhammedi” bunları anlayabilecek “Medeni İnsânları” eğitmek ve risâlet hakîkatini ortaya koymak, medeni olmaya kabiliyetleri olan **“Yesrib”**li (eski Medine)nin insânları kendisini daveti üzerine **“hicret”** hâdisesi meydana gelmiştir.

Şu noktaya gerçek mânâda dikkât etmemiz lâzım

gelmektedir. Hz. Resûlullah'ın hicreti, zât mertebesinden, sıfât, esmâ ve ef'âl mertebesine, o mertebelerde "Hakikat-i Muhammedîyye" yi ilân ve eğitim esasına dayanmaktadır.

Eğer Hz. Resûlullah Mekke'de kalmış olsaydı, bizler de "Kelime-i Tevhîd"i sadece "**lâ ilâhe illâ allah**" olarak bilecek, oradan "**muhammedin resûl allahü**" bölümüne geçemeyecektik ve böylece de İslâmiyetin "ef'âl âlemi" tatbikatı olamayacaktı.

Şimdi gelelim bizlerin hicretine; aleyhisselatu vesselâm Efendimiz hayatında nasıl bir seyr çizmişse, biz de onun bu

seyrini gerçekçi olarak takib etmemiz gerekmektedir, ancak bu yolla ona en yakın idrâke ulaşmamız mümkün olabilecektir.

Şöyle ki; her müslümanın da "manen" hicret etmesi gerekmektedir, ancak bu hicretin "maddi" mânâda olması gerekmemektedir.

Hicret, zâhiren bir yöreden bir yöreye yerleşmek olduğu gibi, bâtınen de aklımızda olan eski ve yanlış bilgileri asılları ile değiştirmek de bir hicrettir ve bu en büyük hicrettir.

Gaflet ile yaşanan taşralı hayatından kurtulup "Medeni" olmaya "can Medinesi"ne ulaşmaya çalışmak en makbul hicrettir.

Bir sefer ile oraya hicret edersen ondan sonraki hayatın da düzene girerek kemâlat yolunda hayatını sürdürürsün.

Özet olarak, Hz. Rasulü Allah'ın hicreti, "Hakk'tan halka" Rahmet olarak, bizlerin hicreti ise "halktan Hakk'a" kendimizi tanımamız içindir.

Eğer Hakk nasib ederse Mi'rac ile Hicret, kemâl bulunduğu, Hakk o kimseleri de Hz. Rasulullah'ın Hicret'i gibi benzer bir şekilde tekrar Hakk'tan halka döndürerek beşerîyyetine risalet elbisesi giydirip onların arasına hicret

ettirir, böylece Hakk'tan halka, halktan Hakk'a olan hicret devam eder gider.

Özet olarak **"Hicret"**, beşeriyetinden hakîkatine dönüştür.

Bunu gerçekleştiremeyenler nefisleriyle birlikte Hakk'tan taşrada çok uzaklarda vahşice bir yaşam içinde olurlar, kravat takıp lüks odalarda ve her türlü lüks ile yaşamak onları bir bânin cehaletinden kurtaramaz.

Güneş'in Ay'a yetişip onu geçmesi ona yakışmaz, ifâdesi, hakîkati ilâhîyye hakîkati Muhammedîyye'yi örtmez, ona mutlak bir şahsiyet verir demektir.

Görüldüğü gibi bu hicret kahr değil lütûf olmuştur. Ve hicret "zâhirden bânına, halktan Hakk'a, kulluktan uluhîyyet'e intikâldir." Zâhiri olarak her birerlerimizin yerleşik bir yaşantıları olduğu için fiili hicret mümkün değildir bu nedenle bu hicretin bânında yâni gönül âleminde olması gerekiyor. Bir ömür boyu salt olarak kul hükmüyle yaşamış isek hicret hâdisesi bizde gerçekleşmemiş demektir. Efendimiz (s.a.v) herşeyi hem zâhiri hem bânını ile yaptığı için ve o kemâlatta olduğu için her iki hicreti gerçekleştirmiştir. Bizler bâzı şeylerin zâhirini bâzılarının bânını yapamayız, ancak nereye gücümüz yeterse o kadar yapabiliriz. Efendimiz (s.a.v) tek bir dua ile bulunduğu hâl üzere kalabilirdi ancak Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in kendisi üzerinde yaptığı programa hiç müdahale etmedi eğer etse idi benlik ile etmiş olacaktı, Efendimiz (s.a.v) mutlak bir tâbi oluş ile hâdiseler nasıl oluşmuş ise o kanaldan devam etti, ki kendisi üzerine yapılmış olan program Hakk tarafından yapıldığı için en iyi program idi gerçi zâhiren bâzı zorlamalar olduğu görülüyor, ancak bu görünüm duygusal tarafa hitâp eden bir görünümdür, aslı bambaşkadır. Şöyle bir baktığımızda zayıf bir örümcek ile zayıf bir güvercinin dahi o kadar kuvvetli kişilerin mağaraya girmelerine nasıl mani olduklarını görürüz. Gözle görülmeyecek kadar ince ve zayıf bir örümcek ağının engellediği o kişilerin mağaraya girememeleri hâdisesini

Cenâb-ı Hakk (c.c.) dileyeydi daha en başta yaptırmaz idi ancak o durumda burada belirtilen hakikatler ortaya çıkmaz idi.

Bizler de hayâl ilmi cehlinden "ilim Medine" sine hicret ettiğimizde "**Medeni**" ve gönül ehline girmiş oluyoruz.

Gidenlerde müşâede edebilirler ki Medine-i Münevvere'ye gidildiğinde Muhammed (s.a.v) zâhir, Allah (c.c.) bâtıdır. Oradan Mekke-i Mükerreme'ye geçilerek Kâbe-i Muazzama'ya ulaşıldığında ise Allah (c.c.) zâhir, Muhammed (s.a.v) bâtın olur.

Bu Âyet-i Kerîme' ile direkt olarak ilgili olmasada konu ile ilgisi bakımından Hz. Âli (k.a.v) Efendimize ayrı olarak verilen velâyet sancağından da bahsedelim.

" Ve hepsi feleklerinde (yörüngelerinde) yüzerler (seyrederler)."

Hz.Âli (k.a.v)'in kabrinin diğer Hulefayı Râşid'in gibi Medine-i Münevvere'de olması mümkün olamaz mı idi ki kabri ayrı bir yerde oldu. İşte nasıl ki güneşin ayı geçmesi ona yakışmaz ise ay'ında yıldızı geçmesi ve hükümsüz bırakması ay'a yakışmaz. İşte yıldızın yâni hakikati velâyetin kendine has bir sancağı olması gerektiği için Cenâb-ı Hakk (c.c.) bugünkü Irak toprakları içerisinde bulunan Necef şehrindeki yerini ona saltanat olarak verdi.

Hz.Allah (c.c.)'ın sancağı Mekke-i Mükerreme'de Kâbe-i Muazzama'da dalgalanmaktadır, uluhîyyet hükmüyle, Hazreti Resûlullah Efendimizin sancağı Medine-i Münevvere'de Mescid-i Nebevi semalarında dalgalanmaktadır, nübüvvet ve risalet hükmüyle, Âli veliyullah sancağı da velâyet simgesi özelliği olarak Necef'te dalgalanmaktadır. "Necef" kelimesi de ebced hesabında "**13**" hakikatine dayanmaktadır.

Eğer Hz.Âli (k.a.v)'in kabri Medine-i Münevvere'de kalsa idi ikinci derecede ziyaret yeri olacaktı ki Cenâb-ı Hakk (c.c.) bu hâli istemedi.

Bu makamlar da kendi yörüngelerinde kendi varlıkları

içerisinde yer tutmaktadırlar ve ziyaretçileri de onların yörüngelerinde onları ziyaret etmektedirler. Bunların birbirlerini geçmesi onlara yakışmaz, Ziyaretçiler bu makamların duygusallığı içinde oralarda gönül âleminde yüzerler.

﴿٤١﴾ وَآيَةٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْحُونِ ﴿٤١﴾

(Ve âyetun lehum ennâ hamelnâ zurriyyetehum fil fulkil meşhûn.)

(36/41) "Ve onların zürriyetlerini (nesillerini) dolu gemilerde taşımamız onlar için bir Âyettir."

Zâhiren bu Âyet-i Kerîme' ile Nûh (a.s.)'dan bahsedilmektedir. Nûh (a.s.)'a ikinci Âdem denilmektedir. Nûh tufanından sonra yeryüzünde nefsâni mânâda yaşayan bütün insânlar helâk oldular, geminin içerisinde Nûh (a.s.) ile beraber kendisine imân eden 80 kişilik kadar bir grup kaldı, ayrıca her cins hayvandan çift olarak alındığı söylenir.

Dolu gemi ifâdesi, Nûh (a.s.)'dan sonra gelecek olan bütün nesillerin programının, özlerinin Nûh (a.s.)'in varlığında o gemiye yüklenmiş olmasıdır.

Zâhiren böyle olan bu hâdiseyi bâtinen kendi varlığımıza intikâl ettirerek oradaki hakîkati idrâk etmemiz gerekmektedir, aksi halde sadece hikâye okumuş oluruz ve bir peygamberin hayat hikâyesini bellemiş oluruz. Bunun zararı yoktur ancak esas fayda sağlayacak olan bu mertebenin ne olduğu ve bu mertebenin bizdeki karşılığının neresi olduğu ve bizde nasıl bir faaliyet sahası açılması gerektiğini bilmemizdir. Bunun dışındaki bakış açıları sadece tarihi bir hâdisenin tespitinden öteye geçmez ki bunun bizimle hiçbir ilgisi yoktur. Bu hâdiselerdeki hakîkatleri alıp yaşantımıza intikâl ettirdiğimiz anda seyri sülûk olmaktadır.

Gerçek Hakk yolculuğu sıratı müstekıym ve sıratullah o zaman olmaktadır. Peygamber hazerâtından her birinin hayatı bir mertebeyi bize bildirmektedir yoksa tarihi bir kitâbın bölümleri değildir. Bu seyir ki tarihi ve İlâh-îdir ve herbirerlerimiz bu seyri seyretmek zorundayız eğer gerçekten ümmeti Muhammed taliplisi, Efendimiz (s.a.v)'in gerçek takipçileri isek. Efendimiz (s.a.v) yaşamış olduğu bize de bildirmiş olduğu ve Kûr'ân ismi ile ifâde edilen İnsân-ı Kâmil hakikatini bu sayfalar içerisinde çıkararak tatbik etmeliyiz ki Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in halife ismi ile yücelttiği, beşer ismi ile müjdelediği, insân ismi ile taltif ettiği, Âdem ismi ile mutlak bir hakikati belirttiği ifâdelerde kendi yerimizi bilelim.

“Nûh (a.s.) ve kendisinden sonra gelen bütün zürriyetini o geminin içerisine yükledik.”

Ve bir başka ağızdan olmadan Cenâb-ı Hakk (c.c.) bizâtihi **“Biz yaptık”** diyerek geçmişte olan bir hâdiseyi bize anlatıyor, ancak biz kendimiz okuduğumuzu zannederek O'nun anlattığının farkında olmadan kendi zannımızda O'nu perdeliyoruz. İşte o perdeyi aç ki gör, Cenâb-ı Hakk (c.c.) “Ben, bizâtihi bunu sana anlatıyorum” diyor.

Cenâb-ı Hakk (c.c.) Kamer sûresi (54/13.âyet) **“Ve hamelnâhu alâ zâti elvâhın ve dusur”** yâni *“Biz onu çiviler ve levhalar ile yapılmışa yükledik”* buyuruyor ve **“fulk”** yâni gemi sözü orada geçmiyor. İşte bu esas gemi insân bedenidir. Nûh'un gemisi bu bedenimizdir, şimdi meseleye bu yönden bakalım ki Âyet-i Kerîme'nin bize yakıyn olan hakikatini idrâk edelim yoksa Nûh dönemine gider orada kalırız. Her bir kemiğimizin çivi hükmünde olmasıyla *“çivilerle yapılmıştır”*, bu kemiklerin üzerini saran et ve derilerimizde *“levhalar ile yapılmış olandır”*. Bizler her ne kadar fiziken ve fiilen dünyâ üzerinden yürüyor zannediyor isekte şâkuli olarak hava deryâsında bu beden gemimizle yüzen varlıklarız. Hava bir anlamda suyun daha lâtif halidir.

İşte bu geminin içine yükleniyor zürriyetler yoksa

dışarıdan gelecek bir zürriyet yoktur. Bu zürriyetler ise zâhir ve bâtın olmak üzere iki çeşittir. Zâhir olan bizim geldiğimiz ve bizden sonra devam edecek olan nesillerimizin zürriyetleri, bâtın olan ise rûhaniyetimizden kaynaklanan ilmi zürriyetlerimizdir. Çalışarak kazandığımız veya ilhâmi olarak gelen bilgiler bizim zürriyetimizdir.

Dikkat etmemiz gereken bir önemli nokta da bu geminin Nûh mertebesi itibarıyla olduğudur. Nûh neciyullah bu mertebeden başlar.

“Burada Altı peygamber(2) Hz.Nûh” kitâbımızın “Necat nedir” bölümünü aktaralım;

İbrâni lûgatında “NÛH”un (RAHAT) mânâsına olduğu ifâde edilmiştir. Hâl böyle olunca **“Nûh neciyullah”** mânâsı, Allah’ın o mertebedeki (rahat-ı huzur) ve kurtuluşu demek olur, ki her mertebede ayrı ayrı zuhur ve yaşantısı vardır.

Şimdi özet olarak kısa kısa bunları incelemeye çalışalım. Aslında Kûr’ân-ı Kerîm’in her yönü, hayâl ve vehimden necat’tır.

1. Cenâb-ı Hakk Âdem (a.s.) ı “balçık-toprak”tan halk etti. Toprak ise aslı itibarıyla “Hikmet”tir.”**(ve nefahtü)** “içine rûhundan üfledi”. Böylece toprağın ağırlığından “hikmet” ile rûhun hafifliğine (necat-rahata-huzur) ile ulaşmış oldu. İlk necat budur.

2. İdris (a.s.) çok ibâdet ve riyâzât yapıyordu, böylece kendinde büyük bir lâtiflik hasıl oldu ve Cenâb-ı Hakk onu “mekânen âlîyyen” (19/57) “yüce mekâna” yükseltti. Böylece o da “hava” ki (kuvvet) tir, havai-yattan “nefs-i hevası”nın kuvvetinden necat bulup rahat ve huzura kavuşmuş oldu.

3. Nûh (a.s.) kavmine uzun seneler nasihat etti **“vesteğ şevsiyab”**, (71/7) onlar Nuh’u dinlememek için

sırtlarındaki örtülerini ters döndürüp başlarını ve kulaklarını örterek, onu dinlemek istemediler. Nihâyet Nûh tufanı oldu kavmi suda boğuldu. "SU" (ilim)dir, aynı zamanda da (hayat)tır. Nûh (a.s.) vücûd gemisi ile kendi mertebesi îtibariyle ilim deryâsında yüzerek necat bulup rahat ve huzura kavuştu. Kavmi ise, kendilerine âit olan hayatı, suya gark olarak bulduklarından dünyâdan "necat"ları suda gark olmakla oldu.

4. Nemrud İbrâhîm'e çok eziyet etti ve sonunda ateşe attı. **"ya naru küni berden ve selâmâ"** (21/69) Cenâb-ı Hakk ateşe, "ey ateş soğu ve selâmette ol" dedi, bulunduğu yer gül bahçesi oldu. "Ateş" (Azamet)tir, böylece Nemrud'un zâhir, bâtın azameti İbrâhîm'i yakamadı, çünkü üstünde "Hullet" esmâ-i ilâhîyyenin dostluk örtüsü ve kibriyası vardı. Böylece İbrâhîm de (a.s.) ateş'ten necat bulup rahat ve huzura kavuşmuş oldu.

Bu mertebelerdeki kişi "anasır-ı erba'a" beden yapımızı meydana getiren (dört ana unsur) "toprak, su, ateş, hava" ve bunların tabiatlarından Necat bulup rahat ve huzura kavuşmuş olması lâzım gelmektedir.

5. Musâ (a.s.) kavmini Mısır'dan çıkarıp Kızıl denizden geçirerek Tûr-i Sîna da Tevrât-ı şerifi alması o mertebede ki (İsrîyyet) "Hakk-a yürüyüş" ün necat'idir.

6. Meryem oğlu İsâ (a.s.) **"ve eyyedna hubirûh'ül kûdüs"** (2/87) "biz onu rûh'ül kûdüs ile destekledik" hükmü ile, beşeriyetinden necat bulup gök ehli oldu.

7. Necat-ı Muhammed-i âlemde (azb) azâb anlayışını rahmet anlayışına döndürüp, **"Rahmeten lil âlemiyn"** (21/107) hükmü ile âlemlere rahmet olmaktadır.

8. Fırka-i Nâciye : Bütün fırkaların (topluluk) hepsini kendi bünyesinde toplayıp buldukları yerdeki haklarını vererek onları da bünyesinde toplayarak (fırkalılık) farklılıktan kurtarıp kendi bünyesinde tevhîd edendir.

Necat → kurtuluş; kurtuluş → istiklâl; istiklal → hürriyet; Hürriyet → bağımsızlık; bağımsızlık →

Ulûhîyettir. Ulûhîyyet ise, → bütün âlemlerde necat'tır, ki "hubb"îyyet olan "mertebe-i Muhammed-i" dir.

Diğer mertebelerde mahalli olan necat, "mertebe-i Muhammed-i"de umumidir, çünkü rahmeten lil âlemîn' dir, yâni bünyesinde her mertebenin "necat"ı vardır."Makam-ı Muhammed'i"den ümmet'ine geçen bu necat bu yönüyle diğer necatlardan ayırır, aradaki fark da budur.

Görüldüğü gibi Nûh (a.s.) mertebesinden sonra yapacağımız çok işler vardır. İşte bu mertebeyi bu şekilde çok iyi bildikten sonra ancak arkadan gelen peygamberan hazerâtının hakîkatlerini idrâk ederek ve onları da bu bedene yüklemek, işte bir anlamda da zürriyet budur. Yâni Nûh (a.s.)'dan sonra gelen mertebelerin hakîkatlerini de biz oraya yâni **"size yükledik,"** bunların hepsi sizde de var, demektir. Bizler yeterli çalışarak bunların faaliyetlerini ortaya çıkaralım.

﴿٤٢﴾ وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾

(Ve halaknâ lehum min mislihî mâ yerkebûn.)

(36/42) "Ve onlar için, onun gibi (gemiler gibi) binecekleri şeyler halkettik."

Kim ki bu hakîkatleri idrâk etme yolundadır, bunlar onlar içindir, Biz bunları onlar için açıklıyoruz, bunları anlamayanlar ise tabîi olarak Kûr'ân-ı Kerîm'i okurlar.

Bilimsel çalışmalar sonucu bulunan teknolojik binek araçları hakkında "şu kişi şunu buldu" derler, Cenâb-ı Hakk (c.c.) ise **"hayır, onları Biz halkettik"** diyor çünkü onların özünde olan zâten Hakk'ın ta kendisidir başkası değildir, hangi isim altında olursa olsun. Bu durum gösteriyor ki kim neyi bulmuş ise Hakk ile birlikte bulmuştur onu veya diğer bir anlatım ile Hakk onu

kullanarak o buluş denilen şeyi ortaya çıkarmıştır ki o anda Hakk bâtın, o kişi zâhirdir. Fiiller, dünyâ yaşamında görüneye izafe edildiği için, o kişinin ismi belirtilir ancak görüldüğü gibi Cenâb-ı Hakk (c.c.) öyle demiyor ve **"Biz halkettik"** diyor.

﴿٤٣﴾ وَإِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ﴿٤٣﴾

(**Ve in neşe' nugrikhum fe lâ sarîha lehum ve lâ hum yunkazûn.)**

(36/43) **"Ve dilersek onları boğarız, o zaman onlara yardım edilmez ve onlar kurtarılmaz."**

Nasıl ki Nûh tufanında geminin dışında kalanların hepsi boğuldular, Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ta belirtiyor ki o gemide olup kurtulanları da "Biz kurtardık, isteseydik onları da boğardık."

﴿٤٤﴾ إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٤٤﴾

(**İllâ rahmeten minnâ ve metâan ilâ hîn.)**

(36/44) **"Bizden bir rahmet ve belli bir zamânâ kadar metalanmaları (faydalanmaları) hariç."**

Geminin hakîkatinin özelliği **"rahmeten minnâ"** yâni "Bizim tarafımızdan bir rahmettir" diyor Cenâb-ı Hakk (c.c.).

Eğer Allah (c.c.)'ın rahmeti olmasaydı bizlere Nûh'ın gemisi ve diğerleri gibi binekler halketmemiş olsaydı bizler bütün bu mesafeleri ayaklarımız ile gidip gelmek zorunda kalacaktık. Bu binekler ile yüklerimizi taşıyoruz, çok uzun mesafeleri çok kısa zamanlarda alıyoruz.

﴿٤٥﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُم اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا
خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿﴾

(Ve izâ kîle lehumuttekû mâ beyne eydikum ve mâ halfekum leallekum turhamûn.)

(36/45) "Ve onlara: "Önünüzde ve arkanızda olan şeylerden sakının. Umulur ki böylece rahmet olunûrsunuz." denilmiştir."

Bu Âyet-i Kerîme' ef'âl mertebesindedir.

Evvelâ sakınmanın ne olduğunu çok iyi bilmemiz gerekiyor. İslâmiyeti oluşturan dört asıl mertebe olan şeriat yâni ef'âl, târikat yâni esmâ, hakikat yâni sıfât, mârifet yâni zât mertebelerinin hepsinin sakınması ayrı ayrıdır.

İlk sakınma şüphelilerden ve günahlardan sakınmadır. Bu sakınma Allah (c.c.)'ın ef'âl mertebesindeki rahmetine ulaşmak için gerekli olan sakınmadır.

Daha sonra târikat mertebesinde, yukarıda belirtilen ve sadece sûret olarak yapılan sakınmanın muhabbetle yapılmasıdır ancak yine aynı şekilde beden üzerinde yapılmaktadır. Sonuç olarak bu sakınma firkalaşma oluşturur ve sakınmanın aslı firkalaşmaktan dahi kurtulmaktır.

Hakikat mertebesinde ancak sakınmanın mânâsı tahakkuk etmeye başlamaktadır. Alınan eğitimler neticesinde kişinin kendi varlığında Hakk'ın varlığından başka bir şey olmadığını idrâk etmesiyle beraber kişinin bunu unutmaktan sakınması gerekmektedir.

Mârifet mertebesinde ise daha ilerilerde olan bir sakınmadır ki asıl olarak orada artık bahsedilen mânâda bir sakınma olmaz çünkü sakınma dahi ayırımdır. Sakınmanın tatbikçiliği burada kalkmakta sakınmanın ta kendisi olunmaktadır.

İşte kim bu mertebeden hangisini idrâk ederek yapmışsa arkasında onu bırakmaktadır.

﴿٤٦﴾ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤٦﴾

(**Ve mâ te'tîhim min âyetin min âyâtî rabbihim illâ kânû anhâ mu'ridîn.)**

(36/46) **"Ve Rab'lerinin âyetlerinden hiçbir âyet gelmez ki, ondan yüz çevirenler olmasınlar."**

Yüz çevirdiler çünkü yukarıda bahsedilen şeylerden sakınmadıklarından dolayı gelen Âyetleri nefsleriyle değerlendirdiler. Nefsin sakınmasında bu durumda Hakk'tan sakınmak oluyor.

﴿٤٧﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطَعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٧﴾

(**Ve izâ kîle lehum enfikû mimmâ rezakakumullâhu kâlellezîne keferû lillezîne âmenû e nut'imu men lev yeşâullâhu at'ameh, in entum illâ fî dalâlin mubîn.)**

(36/47) **"Ve onlara "Allah'ın sizi rızıklandığı şeylerden infâk edin (verin)." denildiği zaman kâfirler, imân edenlere: "Allah'ın dileyseydi, doyuracağı kişiyi biz mi doyuracağız? Siz ancak apaçık bir dalâlet içindesiniz." dediler."**

Bireysel benlik sahiplerinin ellerindekiler nefslerinin rızıkıdır yâni bu rızıkları benliklerine mâlettiklerinden dolayı

bu rızık "benim rızıkım" diyor. Sakınma sahipleri ise kolayca "bu rızık benim değil Rabb'imın rızıkıdır" diyebiliyor. Ve bu durumda Allah'ın olan rızıkı vermekte kolay oluyor, mü'minler bu nedenle kolayca infak edebiliyorlar çünkü Allah'ın rızıkını veriyorlar. Verilen rızık alan da Allah (c.c.) olduğuna göre Hakk hak olarak Hakk'a rızıkını vermiş oluyor ve bu durumda hak sahibi hakkını almış oluyor.

Bu sistemin farkında olmayanlar "Allah'ın rızıkından verin" hitâbı karşısında ellerinde olanı kendilerinin zannederek Allah'ın rızıkı olmadığını zannına kapıldıkları için veremiyorlar.

﴿٤٨﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

(**Ve yekûlûne metâ hâzel va'du in kuntum sâdikîn.)**

(36/48) **"Ve eğer siz doğru söyleyerseniz, bu vaad ne zaman?" derler**

Bu kıyâmet vakti nerede, hadi gelsinde görelim de inanalım, derler.

﴿٤٩﴾ مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ

يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾

(**Mâ yenzurûne illâ sayhaten vâhıdeten te'huzuhum ve hum yahıssımûn.)**

(36/49) **"Onlar tartışırken, onları yakalayacak olan tek bir sayhadan başka bir şey beklemiyorlar."**

O kadar böbürlenerek bu talepte bulunmayın, tek bir sayha bile bunun için yetecektir.

﴿٤٠﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا

اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤١﴾

(Fe lâ yestetîüne tavsiyeten ve lâ ilâ ehlihîm yercîûn)

(36/50) "**Artık vasiyet etmeye güçleri yetmez. Ve ailelerine dönemezler.**"

Bu hüküm sakınma sahibi olmayan kimseler hakkındadır. Sakınma sahibi olanlar bunlardan hiçbir şekilde etkilenmezler. Çünkü bu hakikatleri seyri süluk yolunda zâten yaşamışlar ve kıyâmetleri kopmuştur onların ve daha dünyâ hayatlarında bu işleri bitirmişlerdir, kıyâmet onlar hakkında tesir edici olmaz. Her bir peygamberin hayatının gerçeklerini idrâk ederek mertebeleri geçmek bu kıyâmetin zorluklarını aşama aşama aşmaktır. Nasıl ki Nûh (a.s.)'in gemisine binenlere o bütün dünyâyı alt üst eden tufan zarar vermedi çünkü onlar o tufanın olduğu deryânın üzerine çıkmışlardı.

Fiziki mânâda kopacak olan kıyâmetin neticesinde oluşacak olan zorluklar onlara hiçbir şekilde tesir etmez.

Cenâb-ı Şeyh-i Ekber (r.a.) **Fütûhât-ı Mekkiyye**'lerinin üç yüz altmış yedinci bölümünde göklerde İdrîs (a.s.) ile bulunduğu sırada sorduğu sorulardan birisi olarak buyururlar ki:

İdrîs (a.s.)'a dedim ki: "Kıyâmetin meydana gelmesine ne kaldı?" Buyurdu ki: "**Ikterebe lin nâsi hisâbuhum ve hum fî gafletin mu'ridûne.**" yâni "İnsânlar için hesap vakti yaklaştı. Ve onlar, gaflet içinde yüz çevirenlerdir." (Enbiyâ, 21/1) "Onun yakın alâmetlerinden bir alâmeti bana târîf buyur" dedim. "Âdemin vücûdu kıyâmet alâmetlerindedir" buyurdu.

Bizler de hakîkati Âdemîyyeyi idrâk ettiğimizde ve Âdemi mânâ bizim vücût arzımıza ayak bastığında artık kıyâmet alâmeti başlamış oldu.

“Rabbın seninle idi sen nerede idin?” (57/4) sorusuna doğru cevap verilebilirse ondan sonrası kolay geçecektir. Hakikatleri idrâk etmiş olanlar cevap olarak hemen “Ben ömür boyu onunla beraberdim” diyecekler.

Yavuz Sultan Selim, ömrünün son zamanlarında çok hasta bir halde seferden dönmekte iken, hastalığının iyice ilerlediği bir zamanda doktoru kendisine “Sultanım Hakk’a yaklaşma zamanınız gelmiştir” hitâbını nezâketle yaptıktan sonra hiddetlenerek, “Sen bizi nerede zannediyordun şimdiye kadar.” demiştir.

Efendimiz (s.a.v)’e peygamberlik görevinin verilmesiyle kıyâmet düğmesine basıldı, bizler şu anda bu süreci yaşıyoruz. Bu âlemler her an olmakta ve bozulmaktadır. Hakikati Muhammedîyye şu anda kemâlatını sürdürmektedir. Diğer ümmetlerden bizim üstünlüğümüz 7. gün olarak belirtilen bu süreci yaşamamızdır. Bir şeyin olması kemâle ermesi ve aslına dönmesi mutlak kemâlattır, diğer ümmetlerde bu asla dönüş yoktur, sadece ortada kalmışlık vardır.

Merteb-i Muhammedîyyet bu asla dönüş yâni bâtından gelip zâhire çıkan bu âlemlerin tekrar bâtın ismine dönmesidir.

Dönemeyecekleri ehilleri de dünyâda kaybettiklerinden dolayı bulamayacakları İlâh-î hakîkatlerdir.

Kıyâmet alâmetleri olarak belirtilen oluşumlar çıkmaya başladı belki bizler açık olarak göremiyoruz. Örneğin, Dabbetül arz deniliyor, yâni iki ayağı üzerinde debelenen varlıklar, şöyle bir bakalım, ne mânâdan ne maddeden haberi olmayan ellerinde içki, sigara ile müzik eşliğinde durmadan debelenen insânlar, Dabbetül arz’dan başka ne olabilir ki.

﴿٥١﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾

(**Ve nufiha fîs sûri fe izâ hum minel ecdâsi ilâ rabbihim yensilûn.**)

(36/51) "**Ve sûr'a üfürülmüştür. İşte o zaman onlar, mezarlarından Rab'lerine koşarlar.**"

Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın kudretini izah eden sıfâtî âyetlerdendir.

Âyeti Kerîme mahşerde olacak bir oluşumu anlatmaktadır, Allah (c.c.) herbirerlerimize gerçekten kolaylıklar versin. Sağlığımız yerinde, karnımız tok, gözümüz pek olarak bu Âyet-i Kerîme'leri okumak, anlatmak çok kolay. O gün olacak halleri haber veren bu ön bilgiler ayrıca Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın rahmetlerinden de bir rahmettir.

İsrâfil (a.s.) her an hazır olarak beklediği ve bu sûr'u üfleyeceği belirtilmektedir, bu nedenle kimse vakti tam olarak bilmedinden dolayı bizlerin her an buna hazır olarak hayatımızı sürdürmemiz gerekmektedir.

Özel olarak ise dünyâdaki vaktimiz dolduğu anda Âzrail (a.s.) özel olarak sadece bize bu sûr'u üfleyecektir bu nedenle buna da hazırlıklı olmalıyız. Gerçekçi bir düşünce ile baktığımızda ise görürüz ki bize özel olarak üflenecek olan sûr, genele üflenecek olan sûr'dan daha mühimdir.

Bu sûr'un öküz boynuzu gibi, üflenen yeri dar çıkış yeri geniş olduğu ifâde edilmiştir, günümüzdeki teknolojiler ışığında bu konuda daha birçok yorumlarda bulunabiliriz.

Aslında Âyet-i Kerîme'nin bâtın mânâsında yatan özellik, sûr bizim vücût varlığımızdır. İşte bu sûr'un içerisine nefahi ilâhîyye üflendiği zaman nefsâni mânâda ne varsa hepsini söker atar ve o kişinin nefsinin kıyâmeti

kopar. Bu hâdis e gerçeleşmeden de nefsi emmâreden kurtulamayız. İlk önce bir üfleyici gelecek önce "ve nefahtü fihi min rûhi" (15/29) nefhayı ilâhîyyesini üfleyecek ve orada hayat meydana gelmeye başlayacak, bu Âyet-i Kerîme'de belirtilen üfleme ile nefsi emmâre oradan çıkarılacak, başka türlü nefsi emmârenin oradan çıkması kolay kolay mümkün değildir.

O anda onlar beden kabirlerinden çıkarak Rabbi hâslarına gidecekler. Yâni nefsâni güçler kendi Rableri olan Kahhar, Cebbar, Mütekebbir gibi esmâlara gidecekler. İçimizdeki kırıcı dökücü haller bedenimizden çıkarak Kahhar esmâsına, cebriyet üzere bizde olan ahlâklar Cebbar esmâsına dahil olacaklar.

﴿٥٢﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا
مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾

(Kâlû yâ veylenâ men beasenâ min merkadinâ, hâzâ mâ vaader rahmânuve sadakal murselûn.)

(36/52) "Eyvahlar olsun bize, mezarlarımızdan bizi kim beas etti (kaldırdı)? Bu, Rahmân'ın vaadettiği şeydir. Ve resûller doğru söylemişler." dediler.

Dünyada iken kıyâmetlerini koparanlar hariç olmak üzere çoğunluk bu şekilde diyecek.

Mahşerde bu hâdiseler görüldükten sonra herkes "eyvahlar olsun" diyecek "dünyâda ne kadar imkânımız varmış ta biz kullanmamışız". Bu imkânları kullanmış olanlar dahi keşke biraz yükseğine gayret etseydim diyerek bunu söyleyeceklerdir.

İyi kötü şu anda yaşarken bir şeyler yapmaya gayret ediyoruz ancak şu şu belirtilen hakikat için kafamızda bir sülîet oluşturarak yaşamaya çalışsak gayretimiz gerçekten şu an mevcût olanın biraz daha üstüne çıkacaktır.

﴿٥٣﴾ اِنْ كَانَتْ اِلَّا صِيْحَةً وَّاحِدَةً فَاذَاهُمْ جَمِيْعٌ لَدِيْنَا
مُحْضَرُوْنَ ﴿﴾

(İn kânet illâ sayhaten vâhideten fe izâ hum cemîun ledeynâ muhdarûn.)

(36/53) **"Sadece tek bir sayha! İşte o zaman onlar, hepsi huzurumuzda hazır bulunanlardır."**

Yukarıdaki Âyetlerde belirtilen "Rab'lerine koşarlar" ifâdesi mahşerde olacak Rab mertebesi ile ilgili yaşantıyı gösterirken, bu Âyet-i Kerîme'de ise Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in zâtının etrafında hazır olunacağı belirtiliyor. Bunun hikmeti ise "Rab'larına koşarlar" hükmü fiili mânâda rububîyyet mertebesi olarak tahakkuk edecek, Allah (c.c.)'in huzurunda toplanma ise bütün varlıkların a'yân-ı sabitelerinin ilmi ilâhîyye'ye intikâlidir.

Bütün âlemi ihâta etmiş olan akli küllü Cenâb-ı Hakk (c.c.) ilmi ilâhîyye'ye yâni bâtın âlemine çekerse âlemin zerresi kalmaz ki işte bu büyük kıyâmettir.

﴿٥٤﴾ فَالْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُحْزَنُ اِلَّا
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿﴾

(Fel yevme lâ tuzlemu nefsun şey'en ve lâ tuczevne illâ mâ kuntum ta'melûn.)

(36/54) **"İşte o gün (hiç) bir kimseye, (hiç) bir şeyle zulmedilmez. Ve amellerinizden başka bir şey ile cezâlandırılmazsınız."**

Ahirette görülecek azâb diye bir şey varsa eğer bu Âyet-i Kerîme'de de görüldüğü üzere nefslerin kendi kendilerine ürettiklerinin neticesinde olacaktır.

Bir zulüm var ise o cezâ yâni karşılık, denge demektir.

Dünyada nefsi istikâmetinde dilediği gibi yaşayan ile bütün ömrünü nefsi ile mücâdele ve Hakk yolunda harcayan kimselerin aynı yere gitmeleri halinde ancak zulüm olur.

Cezâ sözlük anlamı ile karşılık demektir. Allah (c.c.) azâb edici değildir ki ayrıca neden azâb etsin durup dururken. Hangi fiil ne şekilde ise onun cezâsı o fiilin gerektirdiği karşılığın tatbik edilmesidir.

Bu dünyâda iken hakikatleri idrâk ederek orada son anlarda "ah"lar "vah"lar içerisinde kalmayalım.

﴿٥٥﴾ إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ ﴿٥٥﴾

(İnne ashâbel cennetil yevme fî şugulin fâkihûn.)

(36/55) "**Muhakkak ki cennet ehli, o gün zevkli bir meşguliyet içinde olanlardır.**"

﴿٥٦﴾ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِينُونَ ﴿٥٦﴾

(Hum ve ezvâcuhum fî zilâlin alel erâiki muttekiûn.)

(36/56) "**Onlar ve eşleri, gölgeliklerde tahtlar üzerinde yaslanmış olanlardır.**"

﴿٥٦﴾ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِينُونَ ﴿٥٦﴾

(Lehum fîhâ fâkîhetun ve lehum mâ yeddeûn.)

(36/57) "**Orada onlar için meyveler ve istedikleri (her)şey vardır.**"

﴿٥٨﴾ سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿٥٨﴾

(Selâmun kavlen min rabbın rahîm.)

(36/58) "**Rahîm olan Rab'ten "selâm" sözü (vardır.)**"

Cennet ehlinin hallerini anlatan bu dört Âyet-i Kerîme'leri okuduğumuzda tabi olarak bu Âyet-i Kerîme'lerin hükmü altına girmek isteriz.

Acaba Âyet-i Kerîme'ler zâhir olarak ne ifâde ediyor bâtın olarak ne ifâde ediyor, düşünmeliyiz.?

Zâhiren şariat mertebesi îtibarıyla ve bireysel yaşam, nefsi yaşam, îtibarıyla menfaat temin eden Âyet-i Kerîme'lerdir.

Batın ehli açısından ise bu Âyet-i Kerîme'lerin hükümlerine tabi olmak onları üzer hatta ağlatır.

Cennet ehli olmak bana yeter diyenler için zâten bir problem yoktur ancak Allah ehli olmak isteyenler açısından sorun vardır. Bu durumda bir seçim yapmamız gerekiyor, biz cennet ehlimi olacağız yâni nefsimize menfaat temini için mi bu âlemde ibâdet edeceğiz, ilim alacağız, iyilikler yapacağız yoksa hiçbir karşılık beklemeden Allah ehli olmak için mi bunları yapacağız.

Her birerlerimizin evvelâ bunun kararını vermesi lâzımdır. Bu karar verildikten sonra bu Âyeti Kerîm'leri aslı ve meali ile tekrar tekrar okumamız lâzımdır.

Bu Âyet-i Kerîme'lerin hükümleri altına girenler gerekli amelleri işledikten sonra bu hükümlerin altına girerek cennet meyvelerinden yiyerek, yanlarında zevcleri ile üstüne üstlük Rab'larından kendilerine selâm'da gelecek ve hayatları bu şekilde devam edecektir.

İrfan ehlinin ise tek bir meşgûliyeti vardır o da Hakk'tır. Gerçek Allah ehli olanlar bu Âyet-i Kerîme'leri okudukları zaman bunlardan Allah'a sığınır. Gavsül Âzam Abdülkadir Geylânî Hz.lerinin dedikleri gibi:

"Ya Rabbi cehennem ehlinin cehennemden sana sığındıkları gibi bende cennet nimetlerinden sana sığınırım"

Bu dünyâda cennet nimetleri ile kıyas edilmeyecek derecede az bir lezzeti olan suyu içerken dahi o anda eğer Rabbimiz aklımızda ise o bize perde olmaz ancak o lezzet bizi ihâta etmiş ise lezzetin hükmü altına girmiş isek biz putperestiz çünkü Rabb'e değil nimete yönelmişizdir o anda ve o bize Rabb'imizi unutturan bir meşgûliyettir. Bu suyu içerken "*Ya Rabbi bu senin varlığın iledir*" düşüncesi içindeyse aynı anda suyun lezzetini hissetmemizin bir zararı olmaz hatta aynı zamanda şükürünü edâ etmiş oluruz.

Bütün bu nimetleri vereni bir kenara bırakarak sadece nimetler ile ilgilenmek nimete de nimeti verene de hayasızlık, haksızlık olur.

Gölgede olmaları da açıkça belirtiyor ki onlar gölgelidirler yâni nûr'un dışında kalmışlardır çünkü çok sıcak bir ortamda gölge onlara biraz serinlik verdiği için tercihleri gölgelerdir. Bu gölge nefslerinin gölgesidir ayrıca İlâh-î gölgede değildir. Ve perdedir.

Tahtlara yaslanmış olmalarındaki yaslanmanın hakîkati bir bakıma gaflettir.

Bizler eğer Hakk ehli isek bize helâl olan tek bir şey vardır o da Rabb'imiz yâni Allahû Tealâ hazretleri. Ahirette cennet ve cehennemden başka bir mahal olmadığına göre O'nun bizi dilediği yere koymasına rıza göstermeliyiz. Her iki durumda da Rabb'imizi unutmadan ve gaflete düşmeden hayatımızı sürdürmek durumundayız.

Bir de anlamamız gereken şey "*gerçek cennet*" nedir? sorusudur.

"Cenn" kelime anlamı olarak örtmek demektir. Bu örtüyü oluşturan her bir ağacın bir esmânın zuhuru olan tecelli-i ilâhîyye olduğunu düşünürsek, cennet kişinin toprak bedenini esmâ-i ilâhîyyenin örtmesinden başka bir şey demek değildir. Bu durumda meyveler, huriler, gilmanlar nerede kaldı ki, İlâh-î tecelli ile sarılmak nerede kaldı.

Gerçek cennet Allah (c.c.)'ın kişiyi fiilleriyle, isimleriyle

sifâtlarıyla ve tümünden zâtıyla sarmasıdır. Biz bunu talep ediyorsak eğer gerçek Hakk dostuyuz. O kişiler işte kendi varlıklarını Allah (c.c.)'ın zâtı ile sarıp beden topraklarında görünecek yer bırakmazlar. Bu hale de **"bakâbillah"** derler. Herhangi bir mahal fenâfillah'tan sonra bakâbillah hükmü ile hayatını sürdürüyor ise Hakk'ın varlığından başka kendi varlığında varlık bulamıyorsa ve **"kimse kimse değildir"** sözünün hakîkatine ulaşmış ise **"o kimse"** denilen bütün varlıkların Hakk'ın varlığında olan isimlerin birer tecellisinden başka bir şey olmadığına ârîftir.

Efendimiz (s.a.v)'in **"Bana bakan Hakk'ı görür"** buyurması bu gerçeğin ifâdesidir, yâni Hakk beni örttü ben de beşeriyete âit Muhammed diye bir şey kalmadı, benden Muhammed ismi ile görülen Hakk'ın ta kendisidir bu yüzden siz bana baktığınız zaman bu isim kapsamı altında Hakk'ı görüyorsunuz, demektir. İşte gerçek cennet ehli bu demektir.

Nefsânî isteklere uygun gelen cennet târifleri yâni meyveler, hûriler, gılmanlar vb. gibi târifler ile insânlara gelecekteki menfaatleri kazanabilmek adına bu dünyâdaki zorluklara katlanmaları için yapılan târiflerdir.

Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın emâneten bize vermiş olduğunu biz sahiplenerek asâleten kendimizin zannettiğimiz için bu bize verilmiş olana ihânet ettiğimizden dolayı cehennem ile cezâlandırma olmaktadır yoksa "Hakkâni" oluşumuz yönünden değil.

Yedi nefis mertebesi üzere olan Yedi cennet ve tevhîd cenneti olan sekizinci cennet ile Sekiz cennet olduğu belirtilmektedir. Sekizinci cennet olan tevhîd cenneti de Dört bölümdür.

Rahîm olan Rab'ten "selâm" sözü (vardır), deniliyor ancak süresi ve miktarı belli değildir, girdikleri zaman hoş geldin mânâsında olan bir selâm'mıdır? ve arkası sonra kesiliyor mu? veya düzenli aralıklarla mı veriliyor? bu selâm, öyle ise bu zaman aralıkları ne kadar?

Bu selâm geliyor ancak selâm'ı göndereni görmek yoktur, onunla konuşmak yoktur, onunla birlikte haşır neşir olmak yoktur, sadece iyi niyetle gelen bir selâm vardır.

Cennetin bu halleri tabîidir ki cehennem haline göre çok büyük bir hâdisedir. Ancak Rabb'ından sadece selâm gelmesiyle, devamlı O'nun yanında olmak bambaşka şeylerdir, bu konu üzerinde iyice düşünüp hangisini tercih etmemiz gerektiğine karar vermeliyiz.

Nefsleri için cennet talebinde bulunanlara "selâm" hitâbı ile yetiniliyor, diğerleri ise nefsleri için değil Hakk için o ibâdetlerini yapmışlardır ki fiziki cennet dahi onların yüzü suyu hürmetine vardır. Nefsleri karşılığı yaptıkları ibâdetler neticesinde cennete girenler cennetin kulu, ibâdetlerini sadece Hakk için yapanlar ise cennetin âmiri olmaktadır.

Bunlar Zât-ın kulları ve "vedhulî cenneti" (89/30) hükmü ile zat cennetinin sakinleridir.

﴿٥٩﴾ وَامْتَّازُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمَجْرُمُونَ ﴿٥٩﴾

(Vemtâzûl yevme eyyuhel mucrimûn.)

(36/59) **"Ve ey mücrimler (suçlular)! Bugün ayrılın."**

Ey mücrimler siz yukarıdaki Âyet-i Kerîme'de belirtilenleri bırakın bakalım, onlar kendi hallerinde yaşaya dursunlar çünkü mücrim olan ve bu cennet ehlinin hallerini görenler onların peşinden giderek aynı yere dahil olmaya çalışacaklardır ama Âyet-i Kerîme'nin hükmü o anda tahakkuk edecek ve onlara "siz bugün onlardan ayrılın" denilecek.

Dünya yaşantısında cennet ve cehennem ehli, nefis ve Allah ehli karışık halde birlikte yaşamaktadır, ahirette ise onlar kesin olarak ayrılacaklardır. Cehennem ehli bu cennete gidenler ile biz bir ömür boyu birlikte yaşadık ama şimdi cehennem ehliyiz, onların yaptıklarını bizler neden

yapmadık, imkânımız da vardı, gibi düşüncelerle kendilerini levh edeceklerdir.

Bu Âyet-i Kerîme ile açık olarak anlaşılıyor ki, cennet ve cehennem ehilleri ahrette ayrılacaklardır. Celâli isimler cehenneme, Cemâli isimler ise cennete gideceklerdir. Zâten başka mahalde yoktur. Böylece, esmâ-i ilâhiyyenin dünyadaki bütünlüğü kalmayacaktır. İşte bu yüzden dünya çok büyük bir esmâ-i ilâhiye tecrübe sahasıdır. Cennette celâli isimler olmadığından, eğer bir kimse dünya da yaşamadan doğrudan cennete girmiş olsa idi celâli, esmâ-i ilâhiyyenin câhili olurdu. Ayrıca bir kimse gene dünya da yaşamadan cehenneme girseydi oda cemâli isimlerin câhili olurdu. Ve o zaman esmâ-i ilâhiyye de kemâl üzere olamazdı bu da gerçek bir Âdem olmasına mâni olurdu.

İşte bu yüzden dünyada ki yaşam bütün âlemlerdeki yaşamın, en değerlisi dir. Belki biraz zorlukları vardır ama bütün bulara değecek kadar değerlidir. İşte bu tecrübeyi kazandırmak için, Cenâb-ı Hakk, "Âdem" (a.s.) yer yüzüne indirmiştir. Ve ona bütün zıt isimleri öğretmiştir. İnsân-ı Kâmil, ve bütün Peygamber evliyaullah makamlarını burada kazanmışlar.

İşte bu yüzden cennette, celâli isimler hükümsüz kalmakta, cehennemde ise cemâli isimler hükümsüz kalmaktadır. Böylece tecelli ilâhiyye ikiye ayrılmış olacaktır.

﴿٦٠﴾ أَلَمْ أَعْهَدَ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا
الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٦١﴾

(E lem a'had ileykum yâ benî âdeme en lâ ta'budûş şeytân, innehu lekum aduvvun mubîn.)

(36/60) "**Ey Âdemoğulları! Ben, sizlerden şeytana ibâdet etmeyin diye ahd almadım mı? Muhakkak ki o (şeytan), size apaçık bir düşmandır.**"

Âdem (a.s.)'a daha cennetten inerken "*Bâzınız bâzınıza düşman olarak inin*" (2/36) diyerek bu hüküm bildirildi. Bizler hayâl ve vehim peşinde koştığımız sürece şeytana ibâdet etmekteyiz. Hayal ve vehimden kurtulmanın tek çaresi hakîkati ilâhîyyeyi gerçeği ile bilip tanımamızdır. Bu nedenle Âdem bahsini çok iyi bilmemiz gerekmektedir, şeytaniyyet insânda nasıl oluşmaktadır ve nasıl izâle ederek ondan kurtulabiliriz. Herbirerlerimiz saflaşarak Âdemiyyetimizi bulalım ve temiz sayfalar haline geelim ki o sayfalar üzerine Âyetler yazılsın. İlâh-î hakîkatler bizlere gerek Kûr'ân-ı Kerîm'den gerek hâdisi şeriflerden gerek sohbetlerden ve diğer kitâplardan gelsin ve bizde yeni sayfalar açılsın. Hayal ve vehim ile doldurduğumuz sayfalarımızda bu hakîkatleri alacak yer kalmıyor. Herbirerlerimiz bu hayâl ve vehim içerisinde ibâdetlerimizi yaptığımızda bunlar Rahmâniyyet hanesine ulaşamıyorlar çünkü aradaki bağlantı kopuyor.

Âdem kelimesinin ifâdesi nedir? Bu kelimenin ifâde ettiği makam ve mertebe nedir? İşte bunları çok iyi bilmemiz gerekiyor ki, önümüzdeki yol açılsın ve bulunduğumuz yeri tespit edebilelim. Eğer Âdemi hakîkati idrâk edemez isek hayâli ve vehmi hakîkati de idrâk edemeyiz ve bir ömür boyu hayâl ve vehmin hükmü altında kalırız da farkında bile olmayız.

Âdem kelimesini oluşturan (Elif) (Dâl) (Mîm) harflerinin neler ifâde ettiğine bakarsak:

(Elif) harfi On üç noktadan oluşmaktadır. On iki nokta zâhir bir nokta bâtındır. Zâhir olan On iki nokta nefis mertebeleridir. A'maiyetten tecellinin sonu olan bu dünyâyâ kadar uzanan bir (Elif)tir bu. Harf olarak ifâde edilen (Elif) çizgisi bu sonsuz çizginin zuhur mahallidir yâni ilmi mânâda bize ulaşmasıdır, asli haliyle yazılması mümkün değildir.

(Dal) harfi delil mânâsındadır.

(Mîm) harfi ise hakîkati Muhammedîyye'nin Âdem mertebesindeki zuhurunun ifâdesidir. Hakikati

Muhammedîyye'nin bütün mertebelerde zuhuru vardır aksi halde âlemlere rahmet olamazdı sadece müslümanlara rahmet olurdu.

Yâni (Elif), (Dal), (Mîm) harfleri ahadîyyetin Hazreti Resûlullah'ta açığa çıkmış olduğunun delilidir. Ayrıca şekilleri itibariyle de insân-ın namazdaki "kıyam, rûkû ve secde" deki kulluk hakikatlerinin de delilidir. Gerçek Âdemiyet bu hakikatlerle yaşamaktır.

﴿٦١﴾ وَأَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٢﴾

(**Ve eni'budûnî, hâzâ sırâtun mustekîm.)**

(36/61) "**Ve bana ibâdet edin. Bu Sıratı Mustakîm'dir.**"

Kûr'ân-ı Kerîm'in içerisinde bulunan hakîkatleri idrâk ederek yaşantımızı sürdürmemiz bir bakıma Kûr'ân-ı Kerîm ile birlikte yaşamak ve kendi hayat süremizde onu yaşatmaktır. İnsân ile Kûr'ân-ı Kerîm ikiz kardeştir ve kardeşlerin en güzel halleri de birbirlerini anlayarak hayatlarını sürdürmeleridir çünkü birbirlerine ayna olmaktadır, ne insân yalnız başına ne de Kûr'ân-ı Kerîm yalnız başına, duvarlarda asılı olarak hiçbir şey ifâde etmezler. Kûr'ân, Kûr'ân'dır insânda insândır ancak faaliyete geçmeyen bir varlığın var sayılmasında düşünülemez.

Bizler yaptığımız ibâdetler esnasında aklımızda, gönlümüzde Hakk'ın dışında bir muhabbetimiz var ise işte o yaptığımız ibâdet o anda, neyi düşünüyor isek ona olmaktadır. Belki niyetimiz hâlistir ve fiziken kibleye de dönmüşüzdür ancak tatbikatta değerlendirme eksikliği olmaktadır bu durumda. Amele "*sâlih*" olarak niyet ederek ve fiziki olarak yönümüzü doğrultarak başlıyoruz fakat aklımız ve gönlümüzde ibâdet süresi içerisinde aynı

istîkâmette mi acaba, yoksa başka bir yerlerde mi? Eğer Hakk'ın dışında muhabbet ettiğimiz şeylerde geziyorsak o anda fiziken Hakk'ın huzurunda rûhen başka yerlerdeyiz demektir.

İşte Cenâb-ı Hakk (c.c.) bu Âyet-i Kerîme'de bunlara dikkât edin ve ibâdetlerinizin tümünü "*Bana*" yönelik yapın, diyor.

"*Rabbine dön*" (89/28) hitâbı gelmeden bizler kendimizi O'na döndürelim ki bu hitâp geldiğinde bizi zorlamasın. Rabbimizden ne kadar uzaklaşır isek dönüş dahi o kadar zorlaşmaktadır.

﴿٦٢﴾ وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا
تَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾

(Ve lekad edalle minkum cibillen kesîrâ, e fe lem tekûnû ta'kîlûn.)

(36/62) "***Ve andolsun ki sizden birçoklarını dalâlette bıraktı. Hâlâ akıl etmez misiniz?***"

Dünyada yaşadığımız ortalama yaşam süremiz ne ise o süreler dolduğu zaman herkes ölecek ve bu dünyâdan diğer âleme intikâl edecek. Sizden öncekiler bu süreleri sizin gibi dolu dolu yaşadılar, evlerde oturdular, yemekler yediler hayatlarını sürdürdüler ancak zamanları gelince hepsi gitti hiçbirinden bir şey kalmadı, sizler bunu görüp akıl etmeyecekmisiniz, halâ uyanmayacakmısınız, diyerek Cenâb-ı Hakk (c.c.) burada bize çok büyük îkazda ve dolayısı ile lütûfta bulunuyor.

Bu îkaz âmir hüküm ile bizi tahkir edecek bir uyarı değil, babanın oğluna "*bak başına neler geliyor, halâ uslanmayacakmısın*" tarzında olan uyarıdır.

﴿٦٣﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾

(Hâzihi cehennemulletî kuntum tûadûn.)

(36/63) **"Size vaadedilmiş olan cehennem (işte) budur."**

Şeytana uymayın uyarısını tutmayanlara peygamberler tarafından vaadedilen cehennem budur, şimdi bunu görün bakalım.

﴿٦٤﴾ اِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾

(Islevhel yevme bimâ kuntum tekfurûn.)

(36/64) **"İnkâr etmeniz sebebiyle bugün ona (cehenneme) yaslanın (girin)."**

﴿٦٥﴾ الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾

(El yevme nahtimu alâ efvâhihim ve tukellimunâ eydîhim ve teşhedu erculuhum bimâ kânû yeksibûn.)

(36/65) **"Bugün onların ağızlarını mühürleriz. Kazanmış olduklarını (yaptıklarını) Bize, onların elleri anlatır, ayakları şahitlik eder."**

Cenâb-ı Hakk (c.c.) tekrar zâtından hitâp etmeye başlıyor bu Âyet-i Kerîme' ile.

Cenâb-ı Hakk (c.c.) dilediği yerden dilediği şekilde Kelâm ismini zuhura getirebilir. Bugün bizler sadece şartlanmalarımızdan dolayı bunu acaip bir iş zannediyoruz.

﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا
الصِّرَاطَ فَأَنَّىٰ يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾

(Ve lev neşâu le tamesnâ alâ a'yunihim festebekûs
sırâta fe ennâ yubsırûn.)

(36/66) "Ve eğer dileseydik, elbette gözlerini kör
ederdik. O zaman yolda (sağa sola) koştururlardı.
Bundan sonra nasıl görürler?"

﴿٦٧﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا
مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾

(Ve lev neşâu le mesahnâhum alâ mekânetihim fe
mâstetâû mudîyyen ve lâ yerciûn.)

(36/67) "Ve eğer dileseydik, elbette onları mekânla-
rında (buldukları yerde) değiştirdik. O zaman
ileri gitmeye ve geri dönmeye güçleri yetmezdi."

﴿٦٨﴾ وَمَنْ نَعْمَرَهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

(Ve men nuammirhu nunekkishu fil halk, e fe lâ
ya'kılûn.)

(36/68) "Ve kimin ömrünü uzâtırsak, onun
halkedilişini tersine çeviririz (kuvvetini gideririz).
Hâlâ akıl etmezler mi?"

Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın bize tanıdığı olduğu ömür
süresince dünyâ hayatı sermayesini ve güzelliklerini onun
yolunda kullanmamız gerekmektedir.

﴿٦٩﴾ وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ

إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ

(Ve mâ allemnâhuş şî're ve mâ yenbagî leh, in huve illâ zikrun ve kur'ânun mubîn.)

(36/69) "Ve Biz, O'na (Peygamber'e) şîir öğretmedik. Ve (bu), O'na yakışmaz. O (O'na indirilen), sadece zikir ve apaçık Kur'ân'dır."

O günkü Arap kavimleri içerisinde şîir çok gelişmiş idi, Kâ'be duvarlarına şîirler asılır ve güzel şîirler uzun zamanlar asılı durur, şîir yarışmaları yapılırdı. Her peygamber kendi devresinde kavmi arasında seçkin olan değer yargıları ne ise onunla gelmiştir.

Ve onlar Kûr'ân-ı Kerîm'in gelen âyetlerini görmeye başlayınca bunu şîir zannettiler.

Bu Âyet-i Kerîme' bize Kûr'ân-ı Kerîm'in bir isminin de "zikir" olduğunu söylemektedir. Burada işte zikrin ne olduğu gerçek mânâsı ile ifâde edilmektedir.(s.a.v.) Efendimizin izahının ta kendisidir bu Âyet-i Kerîme' yâni zâkir de kendisidir, mezkûr da kendisidir, zikir de kendisidir. Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in zâti tecellisi orada ise başka bir şekilde olması da mümkün değildir. Aynı zamanda apaçık Kûr'ân'dır. Hz. Ayşe vâlidemize Efendimiz (s.a.v.)'i sorduklarında "siz hiç Kûr'ân okumazmısınız" buyurmuştur.

Şeriat mertebesinden baktığımızda ona şîir değil zikir ve Kûr'ân öğretildi, hakîkatinde ise zikrin ve apaçık Kûr'ân'nın ta kendisi Efendimiz (s.a.v.)mizdir.

Zikir ise iki türlüdür;

Bir yönüyle belirli sayıda esmâi ilâhîyyenin çekilmesidir.

Diğer yön ile hatırlama yâni kişinin kendisinde mevcûd olan İlâh-î hakîkatleri düşünerek varlığını idrâk etmesidir.

Bu zikirde sayısal zikir yok şuur vardır. Her ortamda ve

şartta yapabileceğimiz Hakkâni tefekkürler zikirdir.

﴿٧٠﴾ لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿﴾

(Li yunzire men kâne hayyen ve yehıkkal kavlu alel kâfirîn.)

(36/70) "**Diri olanları inzar etmek (uyarmak) ve (azâp) sözünün kâfirlerin üzerine hak olması içindir.**"

﴿٧١﴾ أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمَلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ ﴿﴾

(E ve lem yerev ennâ halaknâ lehum mimmâ amilet eydînâ en'âmen fe hum lehâ mâlikûn.)

(36/71) "**Ellerimizle yaptığımız şeylerden onlar için hayvanları nasıl halkettiğimizi görmediler mi? Onlar, böylece onlara malik olurlar.**"

Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın verdiklerini kullanarak elimizde ne varsa onlara sahip olabiliyoruz. Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın Melîk ismi olmasaydı hiç birimizin tek bir iğnesi bile olmazdı. Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın esmâi ilâhîyyesi bütün insânlar üzerinde tahakkukta olduğu için onunla müşterek olarak bu isimleri kullanıyoruz, Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın zâtî isimlerinden dahi bizde belirli miktarlarda var mesele sıfâtı sübûtiyeden olan Hayat, İlim, Kelâm gibi onun zâtî sıfâtları aynı zamanda bizimde zâtımızın ifâdesidirler. İşte Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın Melîk isminin zuhuru bizim elimizdeki mallara sahip olmamızdır. İnsân içinde bu aynı zamanda büyük bir şereftir.

İşte bizler elimizde sahip olduğumuz bu malları kullandığımızda, bu bizim mutlak malımız değil Hakk'ın bize

vermiş olduğu vekâlet dolayısıyla olan geçici mülkümüzdür diye düşünerek kullanmalıyız.

﴿٧٢﴾ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾

(Ve zellelnâhâ lehum fe minhâ rakûbuhum ve minhâ ye'kulûn.)

(36/72) **"Ve Biz onları (hayvanları), onlara zelil (itaatkâr) yaptık. Böylece onlardan, kendilerinin binekleri oldu (onlara binerler) ve onlardan (etlerinden) yerler."**

Bâtinen Âyet-i Kerîme'ye baktığımızda,

Beden mülkünü size binek olarak verdik ki o rûhumuzun bineğidir.

﴿٧٣﴾ وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبٌ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

(Ve lehum fihâ menâfiu ve meşârib, e fe lâyeşkurûn.)

(36/73) **"Ve onlarda, kendileri için menfaatler (yararlar) ve içecek şeyler vardır. Hâlâ şükretmezler mi?"**

İçilen şeyler muhabbettir ve o da ancak beden vasıtasıyla olabiliyor sadece rûh ile bu muhabbet idrâk edilemiyor. Okuduğumuz, idrâk ettiğimiz ilimler, muhabbetler bize içirilmektedir. Bakara sûresi (2/93.) Âyet-i Kerîme'sinde **"uşribû fî kulûbihimul icle"** yâni **"buzağı (sevgisi) onların kalplerine içirildi"** buyurulmaktadır.

Herkesin hayattan içtiği mânâ olarak zevk aldığı birşeyler vardır, gerek nefsâni gerek Rahmâni olsun ve

bunlar bize bedenimizden çıkan olgular olarak içirilmekte
yâni sevdirmektedir ve bizler bu nedenle onların peşinden
koşmaktayız.

﴿٧٤﴾ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ﴿٧٤﴾

(Vettehazû min dûnillâhi âliheten leallehum
yunsarûn.)

(36/74) "*Ve yardım olunacaklarını ümit ederek,
Allah'tan başka ilâhlar edindiler.*"

﴿٧٥﴾ لَا يَسْتَطِيعُونَ نصرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُحْضَرُونَ ﴿٧٥﴾

(Lâ yestetîûne nasrahum ve hum lehum cundun
muhtarûn.)

(36/75) "*Onlara yardım etmeye muktedir değildirler.
Ve kendileri, onlar için, hazır askerlerdir.*"

﴿٧٦﴾ فَلَا يَحْزُنكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا

يُعْلِنُونَ ﴿٧٦﴾

(Fe lâ yahzunke kavluhum, innâ na'lemu mâ
yusirrûne ve mâ yu'linûn.)

(36/76) "*Artık onların sözleri seni mahzun etmesin.
Muhakkak ki Biz, sakladıklarını da açıkladıklarını da
biliriz.*"

﴿٧٧﴾ أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ

فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٧٧﴾

(E ve lem yerel insânu ennâ halaknâhu min nutfetin
fe iza huve hasîmun mubîn.)

(36/77) **"İnsân, onu bir nutfeden nasıl halkettiğimizi görmedi mi? Sonra da Bize (karşı) apaçık hasım oldu."**

Egosuyla "Ene yâni ben" dedi ve Rabb'ını tanımayarak isyan ehli oldu.

Bu Âyet-i Kerîme' özel olarak bize hitâpta bulunuyor yâni insâna işaret ediyor. Genel yaşantı içerisinde "*bizim çocuğumuz oldu*" gibi ifâdeler kullanıyoruz, oysa Cenâb-ı Hakk (c.c.) burada "**Biz halkettik**" diyor.

"Hasm" kelime olarak karşı taraf anlamındadır ki iki tarafın birbirlerine karşı taraf olabilmeleri için denk olmaları gerekir. Yâni iç dinamikler bakımından insân Allah'ın hasmı oldu. Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in bütün esmâ-i ilâhîyyesi insânda zuhura çıktığına göre ve Allah olarak bir yerde ortaya çıkıp "*İşte Ben Allah'ım buradayım*" diyen ayrı bir varlıkta ortada olmadığına göre çünkü Cenâb-ı Hakk (c.c.) bütün zuhurlarını insândan yapmaktadır. Ve en kemâlli zuhurunu ise insânda yapmaktadır. Dünya hayatında dahi hasımlar ne kadar güçlü olursa yapılan müsabaka o denli kemâlli olmaktadır.

İşte Cenâb-ı Hakk (c.c.) insânı bu Âyet-i Kerîme'de o kadar yücelere çıkarıyor ki "*Benim hasmım yâni eş değerim en kemâlli olarak o hücreden meydana getirdiğim insândır ve Ben kendi sanatımı insân ile gösteririm*" demektedir.

Üstelik bu hasımlık gizli de değildir apaçıktır. İnsân hücreden meydana gelerek kemâlatına ulaştığında yâni Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in isimlerini, sıfâtlarını ortaya çıkartan bir ayna olduğunda, apaçık hasım olmaktadır. Hasımlar birbirlerinin aynasıdır çünkü iki hasım hasımlıkları dolayısıyla sanatlarını ortaya çıkarmaktadırlar.

Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in sanatı sonsuz olduğundan bu sanatı ancak insân anlayabilmektedir, ne melekler ne başka varlıklar bu hakikatleri anlayacak durumda

değillerdir. Bu şekilde Cenâb-ı Hakk (c.c.) bâtin âlemde insânı yükseltmekte zâhir âlemde ise yermektedir, Kûr'ân-ı Kerîm bildiğimiz gibi hem zâhire hem bâtına bütün mertebelerde hitâp etmektedir.

Kûr'ân-ı Kerîm sadece zâhiri ile ele alırsak hakîkati ortaya çıkmaz sadece bâtını ile ele alırsak zâhirdeki süflîyyet hali ortaya çıkmaz işte irfaniyet budur ki "tek bir yönde kalmadan yâni bu kesin olarak budur demeden Âyet-i Kerîme'lerin her mertebede neyi ifâde ettiğini anlayabilmektir."

﴿٧٨﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾

(Ve darebe lenâ meselen ve nesiye halkah, kâle men yuhyil izâme ve hiye remîm.)

(36/78) **"Ve kendi hakedilişini unutup Bize misâl getirdi: "Kemiklerimiz çürüyüp dağılmış haldeyken kim onlara can verecek?" dedi."**

﴿٧٩﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

(Kul yuhyihellezî enşeahâ evvele merretin, ve huve bi kulli halkın alîm.)

(36/79) **"De ki: Onu ilk defa inşa eden, ona hayat verecek. Ve O, bütün hakedişleri En İyi Bilen'dir."**

﴿٨٠﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقَدُونَ ﴿٨٠﴾

(Ellezî ceale lekum mineş şeceril ahdari nâren fe izâ

entum minhu tûkîdûn.)

(36/80) "Yeşil ağaçtan sizin için ateş kılan (çıkaran), O'dur. Böylece siz, ondan yakarsınız."

Bizim beden arızımızdan çıkan bu ağaçlar rûhumuz ve nefsimizdir. Bu ikisi hasım olarak karşılıklı oldukları zaman ateş çıkmaktadır, ateşin fazlası yakıcıdır ancak Güneş örneğinde olduğu gibi hayat vermektedir.

Diğer bir yönden ise gönlümüzden çıkan zâhir ve bâtın ilimleri birbirine sürtülünce ateş çıkıp bizi aydınlatmaktadır. Birbirine sürtülmesi ise karşılıklı olarak misâllendirilme-leridir.

﴿٨١﴾ أَوْ لَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾

(E ve leysellezî halakas semâvâti vel arda bi kâdirin alâ en yahluka mislehum, belâ ve huvel hallâkul alîm.)

(36/81) "Gökleri ve yerleri halkeden, onların bir benzerini daha halketmeye kaadir değil midir? Evet O, halkedici ve En İyi Bilen'dir."

Dışarıda olan semavat ve arz bizim bedenimizde de bulunmaktadır. Arz toprak bedenimiz, semavat özümüzdür. Bunları ve benzerlerini halkeden O değil midir? Bunu görmüyormusun?

﴿٨٢﴾ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾

(İnnemâ emrûhû izâ erâde şey'en en yekûle lehu kun

fe yekûn.)

(36/82) "O, bir şey irade ettiği (dilediği) zaman O'nun emri, sadece ona: "Ol!" demektir. O, hemen olur."

O'ndan geldiğimiz için O'na döndürüleceğiz, başka gidebileceğimiz bir yerde yok. Gerçi dünyâ hayatında bunu düşünemeyenler nefsleri ile yaşadıklarından dolayı nefslerine döneceklerini zannediyorlar.

Bu âlemlerin oluşması için mutlak olarak Cenâb-ı Hakk (c.c.)'in kaadir hükmünün faaliyette olması gereklidir. Bununla birlikte faaliyete geçmesi gereken bütün esmâî ilâhîyeler faaliyete geçmektedirler.

Oluşum için Üç şey gereklidir onlar da, Zât, irade ve kavil'dir. Cenâb-ı Hakk (c.c.) için "hû" zâtı, "erâde" iradesi ve kelâm "kûn" emridir.

"Ol" denilen şey hemen olur, yoksa irade sahibi olan zât onu yapmaz, O ne emretmiş ise o olur çünkü "Ol" emrini kabul edip hemen olmak, kendisine "Ol" denilen şeyin içerisinde ayanı sabite olarak mevcûttur. "Ol" emri bu ayanı sabitenin faaliyete geçmesinden başka bir şey değildir.

Örneğin bir buğday tanesinin toprağa ekilmesi ona "Ol" denilmesi emridir.

﴿٨٣﴾ فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

(Fe subhânellezî bi yedihî melekûtu kulli şey'in ve ileyhi turceûn.)

(36/83) "İşte O, Sübhan'dır. Herşeyin melekûtu O'nun elindedir. Ve O'na döndürüleceksiniz."

Bizlerde bu âlemden olduğumuza göre bizim mülkiyetimiz dahi O'nun elindedir. Ancak bizlerin O'nun

mülkiyetinde olduğumuzun farkında olmadan kendi kendimize yaşadığımızı zannettiğimizden dolayı O'ndan habersiz olarak yaptıklarımızı kendimiz yapıyoruz kanaati ile hayatımızı sürdürüyoruz.

Herbirelerimiz bu son îkazı yâni "O'na döndüreleceksiniz" îkazını çok iyi anlayarak hayatımızı bu şekilde düzenlemeliyiz.

(Heze min fazlı rabb'î) (20/07/ 2012 çarşamba)

Cuma Ramazanın ilk günü.

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tan'dır.

(Terzi Baba Tekirdağ)

KAYNAKÇA

- 1. KÛR'ÂN VE HADİS :**
- 2. VEHB** : Hakk'ın hibe yoluyla verdiği ilim.
- 3. KESB** : Çalışılarak kazanılan ilim.
- 4. NAKİL** : Muhtelif eserlerden, Mesnevi'î şerif, İnsân-ı Kâmil, Fusûsu'l Hikem ve sohbetlerimizden müşahede ile toplanan ilim.

"DAHA EVVELCE ÇIKAN KİTAPLARIMIZ"

(Gönülden Esintiler)

- 1. Necdet Divanı:**
- 2. Hacc Divanı:**
- 3. İrfan Mektebi, Hakk Yolu'nun Seyr defteri:**
- 4. Lübb'ül Lübb Özün Özü,**(Osmanlıca'dan çeviri):
- 5. Salât- Namaz ve Ezan-ı muhammedi'de Bazı hakikatler: "İngilizce, İspanyolca"**
- 6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve Hakikatleri:**
- 7. İslâm, İmân, İhsân, İkân,** (Cibril Hadîs'i):
- 8. Tuhfetu'l Uşşâkiyye,** (Osmanlıca'dan çeviri):
- 9. Sûre-i Rahmân ve Rahmâniyyet:**
- 10. Kelime-i Tevhid, değişik yönleriyle:**
- 11. Vâhy ve Cebrâil:**
- 12. Terzi Baba (1) ve Necm Sûresi:**
- 13. (13) On üç ve Hakikat-i İlâhiyye:**
- 14. İrfan mektebi, "Hakk yolu"nun seyr defteri ve şerhi**
- 15. 6 Pey- (1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)**
- 16. Divân (3)**
- 17. Kevkeb. Kayan yıldızlar.**
- 18. Peygamberimizi rû'ya-da görmek.**

19. Sûre-i Feth ve fethin hakikat-i.
20. Terzi Baba Umre (2009)
21. 6 Pey-(2) Hz. Nûh Neciyyullah: (a.s.)
22. Sûre-i Yûsuf ve dervişlik:
23. Değmez dosyası:
24. 6 Pey-(3) Hz. İbrâhîm Halîlûllah: (a.s.)
25. Köle ve incir dosyası:
26. Bir zuhûrât'ın düşündürdükleri:
27. Genç ve elmas dosyası:
28. Kûr'ân'da Tesbîh ve Zikr:
29. Karınca, Neml Sûresi:
30. Meryem Sûresi:
31. Kehf Sûresi:
32. İstişare dosyası:
33. Terzi Baba Umre dosyası: (2010)
34. Bakara dosyası:
35. Fâtiha Sûresi:
36. Bakara Sûresi:
37. Necm Sûresi:
38. İsrâ Sûresi:
39. Terzi Baba: (2)
40. Âl-i İmrân Sûresi:
41. İnci tezgâhı:
42. 4-Nisâ Sûresi:
43. 5-Mâide Sûresi:
44. 7-A'raf Sûresi:
45. 14-İbrâhîm Sûresi:
46. İngilizce, Salât-Namaz:
47. İspanyolca, Salât-Namaz:
48. Fransızca İrfan mektebi:
49. 36-Yâ'sîn, Sûresi:
50. 76-İnsân, Sûresi:
51. 81-Tekvir, Sûresi:
52. 89-Fecr, Sûresi:
53. Hazmi Tura:
54. 95-Tîn, Sûresi:
55. 28- Kasas, Sûresi:
56. İrfan-Mek-Şer-Fransızca-Baba:

57. 20-TÂ HÂ Sûresi:
58. Mirat-ül-İrfan-ve-şerhi:
59. 6 Pey-(4) Hz. Mûsâ Kelîmullah: (a.s.)
60. 6 Pey-(5) Hz. Îsâ Rûhullah: (a.s.)
61. 6 Pey-(6) Hz. Muhammed: (s.a.v.)
61. Bir ressam hikâyesi:
63. İnci mercan tezgâhı
64. Ölüm hakkında:
65. Reşehatt'an bölümler:
66. Risâle-i Gavsıyye:
67. 067-Mülk Sûresi:
68. 1-Namaz Sûrereleri:
69. 2-Namaz Sûrereleri:
70. Yahova Şahitleri:
71. Mü-Geceler-Fran-les-nuits:
72. İman bahsi:
73. Celâl ve İkrâm:
74. 2012 Umre dosyası:
75. Gülşen-i Râz şerhi:

Mektuplar ve zuhuratlar serisi:

- 81- 12- Terzi Baba-(1)
82- 39- Terzi Baba-(2)

Terzi Baba İnternet dosyaları-

- 83-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-3-
84-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-4-
85-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-5-
86-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-6-
87-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-7-
88-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-8-
89-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-9-
90-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-10-

**91-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-11-
92-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-12-
93-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-13-
94-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-14-
95-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-15-
96-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-16-
97-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-17-
98-Terzi-Baba-Mek-ve-zu-Ke-Kara-bi-dosyası-18-
99-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -19-
100-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -20-
101-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -21-
102-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -22-
103-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -23-
104-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -24-
105-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -25-
106-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -26-**

NECDET ARDIÇ

Büro : Ertuğrul mah.
Hüseyin Pehlivan caddesi no. 29/4
Servet Apt.
59 100 Tekirdağ.

Ev : 100 yıl Mahallesi uğur Mumcu Cad.
Ata Kent sitesi A Blok kat 3 D. 13.
59 100 Tekirdağ

Tel (Büro) : (0282) 263 78 73
Faks : (0282) 263 78 73
Tel (ev) : (0282) 261 43 18

Cep : (0533) 774 39 37

Veb sayfası: Amerika: <[http:// necdetardic. org/](http://necdetardic.org/)>

Veb sayfası: Amerika: <www.necdetardic.info>

Veb sayfası: Almanya: <www.terzibaba.com>

Radyo adresi (form): <terzibaba13.com>

İnternet, MSN Adresi:

Necdet Ardıç <terzibaba13@hotmail.com>

